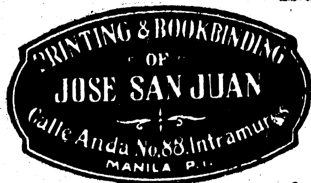

PRINTING & BOOKBINDING
OF
JOSE SAN JUAN
Calle Anda No. 88. Intramuros
MANILA P.I.

H. H. Bartlett

1963 1941

SA BUMABASA.

Yayámang na sasa camáy mo itong mahál na libro nang «*Pagtulad cay Cristo*» na isinùlat sa latín nang Venerable Tomás Kempis, sasabíhin co sa iyo na itó ang librong hindî matápus puríhin nang mangá banál na lubháng marorònong nang caronòngang tongcol sa Dios, at nang mangã amá nang calolouá na bihásang umácay sa átin sa matòuid na dáan nang túnay na cabanálan. May nangag pupùri na, anila,i, itó ang librong guintô: may nangag sasábi na itó ang librong maipalalagáy nátin na párang icalimáng Evangelio: may nag-uiuicà na sinománg biniagan laláqui ó babái, banál ó macasa-

lánan, con bumása sa librong itó nang iláng talatâ, cahi,t, houag pomilì nang Capítulong babasáhin; condì bucsán maguing sa dácong pónò, maguing sa dácong guitnà, maguing sa dácong dólo, at ang unang talatâ, na tamáan nang mata,i, siyang basáhin ¡tantong caguiláguilalás! ang áral na mababása,i, na-oócul mandín sa bumabása, na tíla pinilì, at parang hamóg na nadaramdamán sa pusò ang matamis na lamig. Ang masasábi co namán ay aco,i, ualáng librong binása na capáris nitó, na lubháng nababágay sa táuong nagnanása nang túnay na cabanálan.

Cayâ lábis ang aquing pagtatacá, na hangan ngayon ang Kempis ay hindî nacacabílang sa caramíhan nang mangá librong ipinalimbág sa uícang tagálog; bagamá,t,

marámi ang may loob sa Dios na naiibig magcaroón nang nasábing libro. Tantong nagpapatotóo nitong sabi co ang mangã súlat-camáy na pinangangãnlang Kempis na iniingãtán nang marami, at pinacamamahal nilá. Isá sa mangã súlat-camáy na iyan, nang áquing basáhin at ihiyáng sa librong latín nang Kempis ay náquita co na hindì tapát na tapát ang pagcatagálog: marámi ang cúlang, at marámi namán ang hindì cúlang nang camalián.

Alinsúnod sa mangã nasábina,i, ninatapát cong tagalóguin ang librong latín nang Kempis at ipalimbág, con bagá magalingĩn at ipahintólot nang may capangyaríhan, opan ding paquinabángãn nang mangã calolouáng tinubós ni Jesucristo.

NOTA DEL TRADUCTOR.

La presente publicacion de la traduccion en idioma tagalo de la imitacion de Cristo, *produccion en latin* del V. Tomás Kempis ó de quien quiera (*) no es más que un ensayo encaminado á saber si tendrá aceptacion por parte de los lectores devotos, á quienes se ofrece. A tal intento el traductor cree suficiente publicar solo el primero y segundo libro de los cuatro en que se divide dicha obra sin perjuicio de completar la publicacion en caso de resultado satisfactorio.

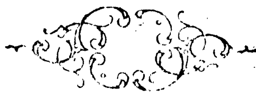
En la traduccion se ha procurado en lo posible la literal, siempre que la claridad del sentido y la naturalidad y correccion del lenguaje lo han permitido.

(*) Sobre quien es el verdadero Autor de esta preciosa obra hay controversia suscitada entre los P. P. Benedictinos de S. Mauro y los Canónigos Regulares de S. Agustin, de cuya órden era *el V. Kempis;* pero nadie hay tan poco verzado en la ascética, que al oir *el Kempis* no entienda que se habla de la *imitacion de Christo* apesar de que el mismo Autor escribió

Pero tal es la pobreza del idioma tagalo en materias morales y científicas, que se encuentran períodos en el original, que luchan contra la traduccion literal, y que traducidos literalmente á la fuerza, el menor de los inconvenientes será la carencia de sentido inteligible y determinado, si es que no induzcan á una inteligencia errónea. Por ejemplo: este del libro 2.° cap. 6. número 3. *Quod es, hoc es, nec major dici vales, quam (Deo teste) sis.* Los que saben que, sobre la pobreza antedicha, este dialecto carece del verbo ser, ya comprenden la dificultad de que se trata. Por esto en semejantes períodos para salir del paso, no queda más recurso que apelar á la traduccion libre, haciendo más bien que una traduccion, un comentario del texto sucinto pero claro y conforme del todo con el es-

otras obras, como el *soliloquium animæ*, *Valles liliorum*, *De Tribus tabernaculis*, *Gemitus et suspiria animæ pœnitentis*, y *cohortatio ad Spiritualem profectum:* y no obstante las erúditas discertaciones de Eusebio Amort, del P. Desbillon y de otros que pretenden quitarle la Gloria de haberla compuesto, (Mach):

píritu del Autor, lo cual será indudablemente más útil y acomodado á la corta capacidad de aquellos, á quienes se destina este pequeño trabajo, que como una florecita de un pobre jardin, se dedica á los sagrados y dulcísimos Corazones de Jesus y de María.

Pagtulad cay Cristo.

LIBRO PRIMERO.

MAÑGA HATOL NA ICAGAGALING ÑG CALOLOUÁ.

CAPITULO 1.º

Tongcól sa pagtúlad cay Cristo at paguaualáng halagá sa tanáng lamáng báyan.

1.º—Ang sumosonód sa áquin ay hindì nalácad sa cadilimán: sábi nang ating Pañginoon.

Ito,i, mañgá uicâ ni Cristo na naghahátol sa atin na parísan ta ang bùhay niyá,t, caugalian, con totòong ibig nátin na táyo,i, maliuanágan at macaligtás sa lahát na cabulagán nang pusò.

Cayà ngà totóong pagpilítan nátin ang pagninilay-nílay nang bùhay ni Jesucristo.

2.º—Ang áral ni Cristo ay lálong mahál sa lahát na áral nang mangá Santos, at ang may násang tumùlad sa caniya,i, siyáng macacacúha nang natatágô diyáng tinápay nang calolouá.

Datapouá,t, nangyayári na marámi ang sa madalás na paquiquiníg nang Evangelio,i, hindì nag dadámdam nang malaquíng násang tumupád sa áral dáhil sa aayáo tumúlad cay Cristo.

Ang naiibig macalásang lobós nang saráp nang mangá uicà ni Cristo,i, dápat magtiagâ na ang bóong pagcabúhay ay iáyon sa caniyá.

3.º—¿Anóng paquiquinabángin mo sa paquiquipagtálo nang mata-

táas na catouíran tongcól sa Trinidad, con ualâ cang capacombabaán at nagbibigáy ca sa Trinidad nang ipaghihinanaquít sa iyo?

Hindî ngâ ang matatáas na catouiran ang icapaguiguing santo,t, banál, condî ang banál na bùhay na siyáng naiibígan nang Dios.

Ang magdámdam nang pagsisísi ibig co pàng làlô sa maalámang co con ano ang pagsisisi.

Cáhit maisaólo mo ang bòong Bíblia at ang áral nang lahát na Filósofos ¿anóng mapapaquinábang mo sa lahát nang iyán, con ualâ cang pag-íbig sa Dios, at ualâ ca sa gracia niyá?

Ualáng casaysáyan ang bálang na, at ang lahát ay lamáng báyan lámang, subále ang pag-ibig sa Dios at paglilingcòd sa caniyá lámang.

Itó ang lálo,t, lálong carunóngan, yurácan ang sangtinacpán sa pagparoón sa maloualhátíng lángit.

4.°—Lamáng báyan ngà lámang ang pagpánap nang mangá yáman, at ang pananálig sa cayamánan.

Lamáng báyan lámang ang paghahangád nang pùri at pagpapacamahál.

Lamáng báyan lámang ang pagsonód sa mangá masasamáng hinguil nang catauán, at ang pagnanásà nang bágay na ipagcacamit nang catacot-tácot na parùsa sa catapusán.

Lamáng bàyan lámang ang paghahangád nang mahábang bùhay, na hindî gogogòlin sa banál na pagca-bùhay.

Lamáng báyan lámang ang pagcauíli sa bùhay na itó, at hindì

paghahandâ nang cacailangãnin sa bùhay na dárating.

Lamáng báyan lámang ang pagca-íbig sa mangã bágay na madaling mauaualà, at ang hindì pagpipílit na magcamít nang ligáyang ualáng pagcatápus.

Paráti mong alalahánin itong cauicaán.

Hindì nagsasàuà ang matáng tumingĩn,
at sa paquiquinig ang tàingã,i, gayón din.

Cayâ ngã pagpilítan mong ilayô ang iyong pùsô sa pagnanasâ nang mangã lamáng báyan, at ang nasàin mo,i, ang lamáng lángit; sapagca,t, ang pagtupád sa mahálay na caramdáman nang catauán, nacadudumí sa calolouá, at nacauaualà nang gracia nang Dios.

CAPITULO 2.º

Tongcól sa mapacúmbabang damdám nang saríling lóob.

1.º—Alin máng tàuo,i, tiquís naghahangád nang carunòngan, ngúni,t, ¿anóng casaysáyan nang dùnong na ualáng casámang pagcatácot sa Dios?

Isáng hámac na tagá bùquid, na naglilingcod sa Dios, magalíng pa sa palálong Filósofo, na nagpapacadùnong sa lacad nang árao, buán at mangá bitóin sa lángit, datapouá,t, ang lácad nang saríling calolouá,i, hindî pinangangasiuáan.

Ang may mabúting pagcaquilála sa saríli ay nagpapacababâ, at hindî natotouáng puríhin siyá nang mangá táuo.

Cahìma,t, matalastás co ang lahát na linaláng, con ualà acóng pagca-ibig sa Dios ¿anóng paquiquinabáng̃in co sa haráp nang Dios na maghohocóm sa áquin tongcól sa gauâ co?

Piguílin mo ang lábis na pagnanasâ nang carunóng̃an; sa pagca,t, malaquíng dàyâ at calibáng̃an ang macucúha diyán.

Ang mang̃á marurùnong ay naiibig na silá,i, puríhin, at mapang̃anlang pantás.

Maráming bágay ang cáhit maaláman ay hindî pinaquiquinabáng̃an nang calolouá.

Busábos na ualáng baìt ang nang̃ang̃asiuâ sa ibáng bágay, na hindî icagagalíng nang caniyáng caloloúa.

Hindî icaboboség nang caloloúa ang maráming sábi, datapouá,t,

ang magalíng na pagca-bùhay, siyáng icatotouà, at ang malínis na budhì ó conciencia,i siyang nagbibigáy nang daquílang pananálig sa Dios.

3.º—Con gaanó ang taas at galíng nang carunòngan mo,i, gayón namán ang bigát nang paghohocóm sa iyó con ualà cang banál na pagca-bùhay.

Houág mo nauáng ipagparángyà ang dùnong mo,t, matáas na caisípan; condî lalo mong ipagpacumbaba ang biyáyang iyán, na ipinagcalóob sa iyó.

Con sa acalá mo,i, marámi cang naa-alámau, at totóong matalím ang iyóng pag-iísip: lálong marámi ang bágay na hindì naa-abót nang pag-iisip mo.

Houag mong ipagmalaquíng lòob ang iyóng carunòngan, condì

bagcós mong quilalánin ang cabulagán nang iyóng baít.

¿Báquin ca nagpapalalô nang carunòngan sa ibá, yayámang marámi ang laló pang marurúnong sa iyó, at lálong nacacatalastás nang mangá òtos?

Con ibig mong mag áral at macaálam nang bágay na paquiquinabángan, nasáin mong houág cang maquilála, at ang lahát ay magualáng bahàlâ sa iyo.

4.º—Ang lálong matáas at mabùting áral ay ang tùnay na pagcaquilála at pag-áyop sa saríli.

Daquílang dùnong at cabanálan. ang pag-uaualáng halagá sa saríli, at ang pag-iísip din sa ibá nang magalíng at matáas.

Con nacaquiquíta ca nang nagcacasála, ó gumagaua nang mabig-át na camalián, houág mong

acaláin na mabúti cang lálo sa caniyá; sapagça,t, hindì mo naa-aláman, con hangáng cailán ca mananatíli sa cagalíngan. Marurupóc at mahihina táyong lahát, ngùni,t, acaláin mo na ualáng dadaíg sa iyó sa carupocán at cahináan.

CAPITULO 3.º

Tongcól sa áral nang catunáyan.

1.º—Mapálad ang inaarálan nang catunáyan na ang pag-áral ay hindì sa ibáng paráan, ó sa mangá laráuan, ó sa bucáng bibig na dumadáan lámang; condî sa lubós na pagpapaquilála nang catunáyan. Madalás na pinagdadayáan táyo nang áting saríling acalâ, at ang áting mangá pagcadamdám ay hindî nacacaabót sa malayô.

¿Anóng mapapaquinábang sa mapílit na pag-oosisâ nang malalálim at madidilím na bágay, na sa árao nang paghohocóm ay hindî isosoát sa átin, con báquit, hindî ta naa-aláman?

Daquílang cahonghangán ito:

uinaualáng halagá nátin ang mañgá bágay na magagalíng, at catongcúlang gauín; sacà ang ating hinaharáp ay ang mangá macalilibáng at macacasamâ. May matá táyo ay hindî nacacaquíta.

2.º—¿Anóng macucúha nátin sa pagcaálam nang mañgá bágay-bágay na lamáng báyan?

Sa marámìng pagca-alinlángan nacacaligtás yaóng inaarálan nang Divino Verbo.

Sa iísang Verbo gáling ang lahát na, at ang lahát ay nagsasábi na iisá siyá, at siyá ang pònong tùnay, at siyá namán ang nagtotorò sa atin.

Con hindî niyá tolòngan sinomán ay hindî macapag-aacála at macacapag-ísip nang matouíd.

Ang táuo na sa ganang caniya,i, iisáng bágay ang lahát na, at ang

lahát na,i, sa Dios ipinatotongcól, at sa lahát na,i, ang Dios ay siyáng tinitingnán; ang táuong itó,i, siyáng macacapagpalagáy loob, at payápang macacapanatíli sa Dios.

O Dios na catunáyan, caauáan mo acong macapanaimtím sa iyo nang pagca-ibig na ualáng catapusán.

Madalás na ipinapaít ng̃ lóob co ang pagbása at paquiquiníg nang maráming bágay; nasa sa iyo ang boong naiibígan co at ninanasâ.

Houag nang magbucáng bibig ang mang̃á Doctores, magpacáomid ang sanglinaláng sa haráp mo: icaó na lámang ang omáral sa áquin.

3.º—Con ang pag-iísip nang táuo,i, na nanaimtím na palaguì sa caniyáng sarili, at napapalagáy ang lòob, ay nacacatalastás na ua-

láng líuag nang marámi at lálong matatáas na bágay; palibhása,i, sa itáas nangagaling ang ílao na iquinaquiquíta.

Ang malínis, matiuasáy, at palagáy na lóob, sa anománg guinagauá,i, hindî naliligálig; sapagca,t, ang lahát na guinagauâ ay ipinatotongcól sa paglilingcód sa Dios, at nagpipílit na houág madalá nang pag-ibig sa saríli.

¿Anóng lálong nacacailáng at nacacabigát sa iyo; condì ang pagnanasâ nang pùsô mong hindì nasusùpil?

Ang mabaít at banál na táuo, bágo gumauà nang anomán na dápat gauín. ay nag-aacalà mòna sa saríling lòob nang magalíng na paráan sa pag-gauâ.

Ang mangá gauáng iyán ay hindî nacacadalá sa caniyá sa ma-

ngá pagnanasâ nang masamáng caugalián; condî ang catouíran nang caniyáng baít ay siyáng nagtotòrô nang magalíng na dáan.

¿Sínong naquiqui-pagbácang bayáni, na lálô sa táuong nagpipílit na macadaíg sa saríli?

Ang dápat náting pagtiagaán ay ang magtagumpáy sa saríli, at sa árao árao ay lálong bumagsíc ang pagsùpil ta sa áting masasamáng pinamisanhan, at sumolóng solóng disín ang mabùting lácad nátin.

4.°—Sa búhay na itó,i, ualáng lobós na cabanálan na hindî na sasamáhan nang caculangãn at ang lahát náting aca-acála,i, hindî nauaualán nang tábing na dilím.

Ang mapaeumbabaíng pagcaquilála mo sa iyóng saríli ay siyáng lálong matouíd na dáan nang pag-

pasa Dios, hindî ang malálim na pag-oosi-osisâ nang carunòngan.

Hindî masamà ang carunóngan at alin máng pagcatalástás nang anománg bágay; sapagca,t, con ipinatotongcól sa Dios ay mabùti rin namán; datapouá,t, ang malínis na budhî at ang banál na pagcabùhay ay siyáng dápat na ipagpauná.

Ngùni,t, ang hinahangád nang caramíhan nang nangág aaral ay ang dumònong, at hindì ang malínis na pagcabùhay; cayâ madalás na nangámamalì, at caontì lámang, ó ualáng búngang magalíng na pinaquiquinábang.

5.°—¡Oh! con lálong pinagpipilítan disín ang pagpauì nang masasamáng capamisanhán, at ang pagcacamít nang mangá banál na ugálì; at houág ang paquiqui-pagtálo nang mangá catouíran, ay hindì

mapoponò disín ang mangá báyan nang pagcacasála at masasamáng halimbáuà, at ualá disíng marámíng caalisagaán sa mangá Monasterio.

Tántong hindì itatanóng sa átin sa árao nang paghohocóm, con anòng binása nátin, at con macauiuili quitáng mag hánay nang catouíran; condì con anóng guinauà nátin at con banál táyong nabùhay.

¿Sabíhin mo ráo sa aquin, con nasasaán ngayón yaóng lahat na mangá Panginoon at Maestros na nangá-quilála mo nang nabubúhay silá, at pinagtatac hán sa carunòngan?

Napaltán nang ibá. Ayauán con may nacaca-ala-ála pa sa canilá. Nang nabubùhay pa, anáqui,i, may camontíng halagá; datapo-

uá,t, ng̃ayón ay ualà nang nacacabánguit.

6.º—¡Dalì áya nang pagcapauì nang mang̃á ligáya nitóng báyang cahapis-hápis!

Yaóng bùhay nilá na cabágay nauà nang canilạ́ng carunòng̃an; con gayón ay may paquinábang silá sa mang̃á pinag-arálan at binása.

¡Abáng dámi nang napapacasamá,t, namamatáy na calolouá dáhil sa dúnong na ualáng cabolohán nitóng magdaráyang báyan; sapagca,t, hindì nang̃ang̃asiuà nang paglilingcód sa Dios.

Dáhil sa ang carang̃álan ay iníbig niláng lálô sa capacumbabàan; cayâ ipinagmamalaquíng lòob ang caniláng mang̃á caisípan.

Tantòng daquílang táuo ang may daquílang pag-ibig sa Dios at sa capouâ.

Tantòng daquilâ ang sa saríling lòob ay nagpapacabábâ, at uinaualáng halagá ang lahat na cataásan nang pùri.

Tantòng mabaít ang nag-aacalâ na ang lahát na calupaán ay lupâ lámang at dumí, upan díng tamohín niya ang biyayâ ni Cristo.

Tantòng marùnong ang tumutupád sa caloobán nang Dios, at tumatanguí sa pag-ibig sa saríli.

CAPITULO 4.º

Tongcól sa cabaitan sa mangá gagauín.

1.º—Hindì dápat paniualàan ang bálang sábi at panimdím; condì sùcat pag-corocoròin nang lobós na cabaítan sa haráp nang Dios ang gauáng idodólot sa caniyá.

¡Aba áyang sáquit! Ang masamáng gauâ nang capouà táuo,i, madalíng salitaín at paniualàan, lalò pa sa gauáng magalíng ¡Caauaauà táyong lobòs!

Ngúni,t, ang mangá táuong banál ay hindì naniniualâ agád sa lahát na nagsasalitâ, palibhása,i, natatalastás nila ang cahínàan nang táuo, na hinguíl sa masamâ, at lubháng madalás ang dilâ.

2.º—Malaquíng carunóngan ang houág gomahagabása sa anománg

gagauín; at houág umásang lubhâ sa catouíran nang caniyáng acalà.

Carunóngan namán ang hindì paniniualâ sa bálang sinasalitâ nang mangá táuo, at ang hindì pagsasalitâ sa ibá nang balítang naringíg, ó pinaniualàan.

Sumangóni ca sa táuong marúnong at banál, at lálong magalingín mo ang arálan ca nang magalíng sa sondín mo ang iyong mangá aca-acalâ.

Ang banál na pagca-búhay ay nagbibigáy sa táuo nang carunóngan tongcól sa Dios, at nang malaquíng cabatirán sa marámіng bágay.

Hangáng nagpapacababâ ang táuo, at napapa-alípin sa Dios, ay lálong tômatáas ang caisipán at pagcapalagáy na lóob sa lahát nang bágay.

CAPITULO 5.º

Tongcól sa pagbása nang mangã Santong súlat.

1.º—Sa súlat hahanápin ang catunáyan, hindì ang matamís na paghahánay nang sinasábi.

Ang Santong súlat ay dápat basáhin nang malínis na lóob, capáris nang lóob nang sumùlat.

Sa Santong súlat dápat náting hanápin ang paquinábang, hindì ang matáas na cabologán nang sábi. Cayâ ang mangã banál na libros dápat cauilìhang basáhin, capáris nang may matatáas at malalálim na palamán.

Houág mong tingnan ang carangãlan nang sumùlat, con bagá montì, ó daquilâ ang carunòngan; condì ang pagnanasâ nang magan-

dáng áral ay siyáng macahalína sa lóob mo sa pagbása. Houág mong itanóng. ¿Síno bagáng nagsábi nitó? condì pagcoro-coròin mo na lámang ang sinábi.

2.°—Ang mangã táuo,i, namamatáy; ang catunáyang áral nang áting Panĝinoon ay mananatìli magpacailán man.

Sa ibá,t, ibáng paráan ang pagáral sa átin nang Dios, na ualáng táuong pinipìli.

Ang áting pagcamaosísa ay madalás na nacacailáng sa magalíng na pagbása nang Santong sùlat, dáhil sa ibig náting matalastás, at mapagdilidìli ang mangã dápat na daánan na lámang.

Con ibig mong paquinabánĝan ang pagbása,i, bumása ca nang púsong punô ñang capacumbabaán, pananampalatáya, at pananálig; at

houág cang magnasà dì isa mán na mapanĝanlán cang marúnong.

Tiquìs cang magtanóng at maquiníg na ualáng totol sa uicà nang manĝá Santos; at houág mong ayópin ang manĝá cauicaán nang matatandà; sapagca,t, may manĝá cahologán.

CAPITULO 6.º

Tongcól sa mangã pagnanásang ualáng húsay.

1.º—Tambìng na nauaualâ ang catahimìcan nang pusô, capag-napatálo ang táuo sa caniyáng masamáng nasâ.

Ang palalô at macamcámin di isá mang napapatìguil.

Ang mapacumbabaìn at duc-háng lóob ay siyáng na nanatìli sa malaquìng catahimìcan.

Ang táuong hindî pa nagtatagumpáy sa sarìli, ay natatálo agád nang tocsó sa mangã bágay na momontî at ualáng cabolohán.

Ang mahìnang lóob at nadadalá pa nang láyao nang catauán at hinguìl sa mangã lamáng báyan,

ay masáquit na macapag-uacsí nang lahát na mañgá calupaàng nasâ.

Cayà ngâ capaglumalayô sa mañgá bágay na itó,i, nalolombáy con mínsan, at tìla nagagálit, con may nasalangsáng sa caniyá.

2.º—Ñgúni,t, capagquinamtán na ang ninanasà, ay tambìng nagdadamdám sa lóob niyá nang tinìc, dáhil sa pagsunód sa caniyáng nasâ, na hindì nacacatólong sa pagca-cúha nang caalìuan nang lóob na hinahánap.

Sa paglában ngâ, at hindì sa pagsunod-sonód sa masasamáng caugalián, nacucúha ang túnay na catahimícan nang púsô.

Ualáng catahimìcan ang púsô nang táuong napadadalá sa láyao nang catauán, at sa mañgá lamáng báyan; condì ang may maniñgas na lòob at malínis na caloloua.

CAPITULO 7.º

Tongcól sa paglayô sa magdaráyang pananálig at capalaloán.

1.º—Magdarayâ ang pananálig sa mangã táuo, at sa mangã linaláng.

Houág mong icahiyâ ang paglilingcód sa ibá alang-álang cay Jesucristo, at ang pag-aanyóng duc-hâ sa bùhay na itó.

Houág cang manálig sa iyóng sarìli, condî sa Dios ilagáy mo ang lobós mong pag-ásâ.

Gauín mo ang iyóng macacayánan, at hindì magcucúlang ang Dios sa pagtólong sa magalíng mong ninanasâ.

Houág cang umása sa carunóngan mo, ó sa caalamán nang ibá; condì sa gracia nang Dios lálo cang manálig at siyáng tumotólong sa nangãg-papacumbabâ, at nagpapa-

babâ sa mangã́ palalô.

2.º—Con mayáman ca ay houág ilaquí nang lóob mo ang iyóng cayamánan, at ang mangã́ catóto mo na macapangyaríhan; cundî ang icatotouâ mo,i, ang Dios na nagcacalóob nang lahát na áting tinatángap, bocód pa sa rito,i, ninanasâ niyáng tangapín nátin siyá.

Houág mong ipagmataás ang carangã́lan ó cagandáhan nang catauán, na sa camontíng lagnát ay nauaualâ, at napapángĩt.

Houág mong ipagmalaquíng lòob ang iyóng matalím na pagiísip, opán díng houág maghinampó sa iyó ang Dios na nagbigáy sa iyó niyán, at nang bála nang na sa iyó.

3.º—Houág cang mag-acalâ na magalíng cang lalô sa ibá, bacà sacáling lumabás cang lálo pang

masamâ sa haráp nang Dios na nacacatalastás nang nása sa táuo.

Houág mong ipagpalalô ang gauâ mong magagalíng; sapagca,t, ang caisipán nang Dios ay ibá sa caisipán nang táuo, at madalás na ang minamagalíng nang táuo, ay minamasamâ niyá.

Con may cagalíñgan cang saríli, acaláin mong lálong marámi ang sa ibá, nang manatíli ca sa capacumbabaán.

Con magpacababâ ca sa lahát, itó,i, hindî macasasamâ sa iyó; datapouá,t, alipála,i, macasasamâ, con sa iisa man lámang ay magpalalô ca.

Catahimícan ang paráting casáma nang mapagpacumbabâ; datapouá,t; sa púsô nang palalô namamáhay ang capanaghilián, at madalás na pagca-gálit.

CAPITULO. 8.º

Tongcól sa pag-ilag sa lábis na paquiquilagoyô.

1.º—Houág mong ipaháyag sa bálang táuo ang iyóng inaacalà; condî sa táuong marúnong, at may tácot sa Dios, somangònì ca ó pahátol.

Sa mangá bágong táuo, at sa mangá hindî mo caano-anó,i, bihírang maquilagóyô ca.

Sa mangá mayayáman ay houág cang manghinoyô nang sinungáling na panghihinoyô, at cùsang lumayô ca sa paláguing paquiquipanayám sa mangá guinóo.

Ang mangá mapagpacumbabá,t, palagáy na lóob at ang mangá

banál at magagándang ásal, ay siyá mong pilíing macasamasáma at magsalitá ca sa canilá nang magagáling na halimbauâ.

Houág cang maquisalamohâ sa caníno-mang babai, condî ang lahát ay ipagmacaauâ mo sa Dios.

Ang paquiqui-osap-ósap sa Dios at sa mg̃á Angeles niyá,i, siyá mo na lámang magaling̃ín, at ualín mong halagá ang mang̃á bali-bálitâ nang mang̃á táuo.

2.º—Ang pag-íbig sa capouâ táuo ay dápat lomagánap sa lahát; datapouá,t, ang paquiquilagóyong tang̃ì ay madalás na nacasasamâ.

Nangyayári con mínsan, na ang táuong hindì quilalà,i, nababantóg dáhil sa daquílang pùri; datapouá,t, con maquilála na,i, umoòntì sa matá nang mang̃á tomiting̃ín.

Maráhil ay inaacalà nátin na iquinatotouà nang ibá ang paqui-qui-pagsalitáan ta sa canilá; datapouá,t, bagcós táyong nacacayamót, dáhil sa natatalastás ang casamán nang mangã́ ogáling naquiquita sa átin.

CAPITULO 9.º

Tongcól sa pagtupád sa ótos at pagpapasácop.

1.º—Totóong magalíng ang manatíli sa pagtupád sa òtos, at ang pasácop hangáng nabubúhay sa pónong nang̃ang̃asiuâ at houág magsaríling lòob.

Ang pasácop ay lálong magalíng sa magpònô.

Marámi ang tomotupád sa ótos na napipilítan lámang, at hindî sa tiquís na pagca-íbig; cayâ nang̃ág-hihinanaquít at agád nagoopasalâ.

Hindî namán nagcacamít nang caaliualásan nang lóob, condî pasácop nang bòong pusô alang-álang sa Dios.

Paríto ca at paroòn, ualà cang maquiquítang catiuasayán, condì sa mapacumbabáng pagpapasácop sa Pònong nañgañgasiuâ.

Marámi ang na pagdayáan nang pag-uauari-uárì at pagbabago-bágo nang calagáyan.

2.º—Totóo na ang isá,t, isá,i, tiquís na gomagauâ nang magalíng na.ócol sa caniyáng caloobán, at comiquíling na lalò sa mañgá casing ísip niyá.

Datapouá,t, con ang Dios ay nasa sa átin, cailáñgan na lisánin ta, con mínsan, ang áting saríling acalà alang-álang na lámang sa paquiquipagca-sondò.

¿Alín ang lobós na marúnong na nacacatalastás na totóo nang bálang na?

Houág ca ñgáng manálig na lábis sa iyóng caisípan, condì paquingán

mo namáng mahináhon ang catouíran nang ibá.

Con magalíng ang iyóng acalâ, at nagpapahinóhod ca, sa acalâ nang ibá, alang-álang sa Dios, ito,i, lálong itatáas nang iyóng cabanálan.

3.°—Madalás cong nadiringĩíg, na lálong malayô sa pangãnib ang maquiníg nang hátol, at lálong magalíng ang pahátol sa humátol.

Mangyayári namán na ang acálâ nang isá,t, isá,i, páuang magalíng; datapouá,t, ang hindî pagpapahinóhod sa acálâ nag ibá, con ito,i, inihahátol nang catouíran, ó ibáng dahilán ay tandâ iyán nang capalaloán at catigasán nang lóob.

CAPITULO 10.

Tongcól sa pag-ilag sa pangánib nang catabilán.

Lomayô ca sa mangá lingál nang mangá táuo con mangyayári; sapagca,t, ang salitáan tongcól sa mangá lamáng báyan, ay nacacailáng na lubhâ, cahima,t, magaling ang binabantâ.

Sapagca,t, agád táyong dinadalóhong nang capalaloán at inaalípin.

Madalás na iniibig co sána, na houág na disín acong omimíc, at houág nang maquihalobílo sa mangá táuo.

—¿Ngúni,t, báquin tiquís táyong nahánap nang salitáan, cáhit batíd na nátin, na bihírang macahiualáy táyo, na ualáng daláng tiníc sa lóob?

Ang dahilán ay hindì ibá; condì nahánap táyo nang caalíuan sa pagsasalitáan, at ibig nátin na magpahingã́ ang púsong pagál na sa iba,t, ibáng panimdím.

Cayâ ngâ íbig náting magsalitâ at mag-ísip nang mangã́ bágay na áting naiibígan, ó ninanasâ, ô dinadamdám, at ipinaghihinanaquít.

2.º—Datapouá,t, ¡abá áyang, sáquit! ang caramíhan niyá,i, ualáng búnga,t, paquinábang, sapagca,t, iyáng caalíuan sa labás ay daquílang casiráan nang pagcaalio nang lóob sa Dios.

—Cayâ ngâ dápat táyong magíngat, at magmacaauâ sa Dios na paquinabángan nátin ang panahóng nadáan.

Con dápat cang magsaysáy, ay isaysáy mo ang mangã́ bágay na paquiquinabángan.

Ang masamáng pamimihása at ang di pagpipílit nang lálong cagalíngan nang calolouá,i, siyáng nagpapaíral sa cadalasán nang áting dilâ.

Ngúni,t, daquilâ ang pinaquiquinábang sa salitáang tongcól sa mangá icagagalíng nang calolouá, lálo pa con ang mangá quinacaósap ay nangág cacaisáng lóob sa paglilingcód sa Dios.

CAPITULO 11.

Tongcól sa pagcacamít nang catiuasayán at pagpipílit nang lálong cabanálan.

1.º—**Mananatíli** táyo disín sa daquílang catiuasayán, condî sána táyo naquiqui-alám sa mangã uicâ at gauâ nang ibá, at sa ibá pang bágay na hindî nátin dápat paqui-alamán.

¿Paanóng mapapatahímic na maláon ang táuo, con ang lahát ay pinanghihimasócan? ¿Con nahánap sa labás nang madlang icaliligálig? ¿at con bihirâ, ó di isá máng managuimsím sa saríling lóob?

Mapálad ang mangã palagáy na lóob, at silá ang magcacamít nang catiuasayán.

2.º—¿Báquin maráming mang̃á Santos ang nacaabót sa matáas na cabanálan, at sa malálim na pagninilay-nílay?

Sapagca,t, nang̃ag-pílit silá na magparúsa sa saríli nang pag-uauacsí sa mang̃á calupaáng nasâ: cayá ng̃â namán silá,i, nacayácap sa Dios nang mahigpít, ualáng butáo, nanatíli sa pagcaíbig na tibóbos, at nacapang̃asíuang ualáng líuag sa saríling cagalíng̃an.

Táyo,i, lubháng na liligálig sa mang̃á cahinguílan nang áting calupaáng nasâ, at lábis at lábis ang áting pagbibigáy halagá sa mang̃á bágay na ualáng cabolohán.

Bihirâ namáng macapagtagompáy táyo sa isáng masamáng caugalián nátin, at bihírang magbantâ táyong macapa-itaitáas árao árao sa cabanálan, cayâ na papa-

laguî ang catamlayán at calamigán nang áting lóob.

3.º—Con patáy na disín ang áting saríling caloobán at hindî na naliligálig sa mangá calupaáng nasâ, ay tántong malalasáhan nátin ang saráp nang mangá bágay na tongcól sa Dios, at mahináhon táyong macacapagnilaynílay nang mangá cayamânan sa lángit.

Ang bóong hadláng at lálong caliuágan na nacaca-antála sa átin, ay hindî ibá, condî ang mangá masasamáng pinamisanhán; at ang mangá calupaáng nasâ na hindî pa nátin nasusúpil, at dáhil sa hindî táyo nagtitiyagáng sumalongá sa cabolósang dáan nang mangá Santos.

Sacâ con dinadatnán táyo nang montíng sacuná,i, agád nagda-

damdámin ang lòob nátin nang catamlayán, at táyo,i, nagbabalíc sa mangá caáliuan nang táuo.

4.º—Con táyo disín ay matápang at magtiagâ sa paglában, ay maquiquita at mararanásan nátiug ualáng líban ang tólong nang Dios na magmumulâ sa lángit.

Sapagca,t, siya,i, parátinghandà sa pagsaclólo sa mangá naquiquipag-laban, at nananálig sa biyayà niyá, at siyá rín namán ang nagbibigáy sa átin nang dáan sa pagdalóhong sa caáuay, opán-ding magtagumpáy táyo.

Capág ang paquinábang nang caloloua,i, ipalalagáy lámang nátin sa bagay-bágay na gauáng cabanálan, na tinotupád nang catauán, ay ang cabanálang itò náti,i, madaling mauaualâ.

Bonótin ta ang caogat-ogátan

nang ating masasamáng caugalián, nang con malínis na,i, camtan nátin ang catiuasayán nang lóob.

5.º—Con sa bálang taón sána,i, nacacapag-línis táyo nang isá mán lámang sa áting mangá ugáling masasamâ, táyo,i, macaca-abót disín agád sa matáas na cabanálan. Datapouá,t, ibá ang nangyayári na paláguing nadaramdamán nátin, noóng táyo,i, bágong magbalíc lóob sa Dios; ay magalíng pa táyong lálò, at malínis-linís na di sapalâ sa ngayóng macaráan na ang iláng taón.

Ang níngas nang pusô nátin, at cagalínga,i, dápat disíng madagdagán sa árao árao; datapouá,t, ngayón ay tíla bagá minamalaquí na nang isá,t, isá, na maingàtan na lámang ang camon-

tíng natitirá pa niyóng únang caningásan nang lóob,

Con sa pagpapasimulâ sána,i, may montíng pagpipilit táyo, sa nasonód na panahón, ay ualâ disíng caliuágang malaquí, at táyo,i, masasayáng macagagauâ nang maráming cagalíngan.

6.º—Mabigát na iuacsí ang dáting pinamisanhán; datapouá,t, lálong mabigát ang pagsupil sa sariling caloobán.

Con hindî ca nacacadaíg sa momontî, at mahihínang caáuay ¿cailán ca magtatagompáy sa mangá malalaquí at malalacás?

Samantálang nagpasimulâ ca,i, paglabánan mo na ang iyóng hinguíl, at supílin mo ang masamáng caugalián, opán ding búcas ó macalauá,i, houág mo nang paghirápang lubhâ.

¡Oh! con pag-iisip-isípin mo ang daquílang catiuasayán at caalíuan nang lóob na tatamohín mo, at nang ibá, con magalíng ang iyóng ugalî, sa acalâ co,i, lálong magpipílit ca nang cagalíñgan nang iyóng calolouá.

CAPITULO 12.

Tongcól sa pinaquiquinábang sa pagtitiis nang sáquit.

1.º—Magalíng na manaca-nacáng datnán táyo nang sáquit at cahirápan; sapagca,t, maráhil ay siyáng nagpapa-alaála sa táuo, na siyá,i, nanḡingḡibáng báyan lámang sa búhay na itó, at hindì dápat ilagáy ang caniyáng pag-ása sa manḡá calupaán.

Magalíng na maminsan-minsá,i, magdamdám táyo nang caalipostaán at paghinaláan táyo nang masamâ, at caculanḡán, cáhit magalíng ang áting gauâ, at bantâ. Itó,i, madalás na nacacaodyóc sa átin sa pagpapacumbabâ at iliniligtás táyo sa calac-hán nang lóob.

Alipála,i, nagsasaçdál táyo sa Dios na siyáng sacsí nang nasa sa áting caloobán, con minamasamâ nang táuo ang áting ásal, at hindî naniniualâ sa átin.

2.º—Cayâ ngâ ang táuo,i, dápat magpaca-tíbay nang lóob sa Dios, nang hindî cailangánin ang mangá caalíuan nang táuo.

Con ang táuong may malínis na caloobán ay nasasaquítan, ó dinadatnán nang tocsó, ó pinag-oósig nang masasamáng panimdím; alipála,i, natatantò, na cailángan niyáng lubhâ ang saclólo nang Dios, na con magcúlang, ay ualâ siyáng magagauáng cagalíngan.

Alipála namá,i, nalolombáy, nádaing, at nadaláng̃in, dahil sa mang̃á cahirápang dinadamdám.

Alipála,i, ibinibigát nang lóob

ang mabúhay nang mahábang panahón at ninánásang dumatíng na ang camatáyan; nang matúnao na ang catauán at macasáma na siyá ni Cristo.

Alipalâ namá,i, napapag-himanmán na sa báyang itóng cahapis-hápis ay ualáng lobós na pagcaligtás sa pangánib, at ualáng puspús na loualhatî.

CAPITULO 13.

Tongcól sa paglában sa mangã́ tocsó.

1.º—Samantaláng nabubúhay táyo díto sa lúpa,i, paláguing táyo,i, nalilíbot nang sacunâ at tocsó. Cayâ nasusúlat sa libro ni Job: *tocsó ang búhay nang táuo dito sa lúpâ.*

Cayâ ngã ang isá,t, isá,i, dápat disíng mag-íngãt sa mangã́ tocsó, sa caniyá, at magpuyát sa pananalángĩn, nang hindî mapagdayáan nang Diáblo, na di isá man nagogopíling, condî lumilíbot sa paghánap nang masisilâ.

Ualáng banál na tibóbos at santo, na hindî nagtitiís, con mínsan nang mangã́ tocsó; at hindî táyo mauaualáng lobós niyán.

2.º—Ñgúni,t, madalás na nacagagalíng sa táuo ang mañgá tocsó, cahíma,t, masáquit at mabigát na tiisín; sapagcá,t, nacapupúcao sa pagpapacumbabâ, nacalilínis nang lóob, at naca-aáral sa átin.

Ang lahát na Santos ay nagdáan sa maráming cahirápan at tocsó; at sa pagtitiís niyán, ay nagtamó nang lálong cabanálan. At ang mañgá hindî nacapagbatá niyán, ay siyáng napahámac at nadaíg.

Ualáng órden na Santong lubós, ualáng lugár na líhim na tibóbos, na hindî pinásoc nang mañgá tocsó ó pagcaligálig.

3.º—Ualáng táuong macacaílag na lobós sa manonocsó, samantálang nabubúhay; sapagcá,t, na sa átin din ang nacacatocsó muláng táyo,i, ipanganác sa casalánan.

Bahagyâ pang nacacaráan ang isáng tocsó, ay may ibá nang násonod, at paánhin ma,i, magtitiís din táyo nang bálang sáquit, sapagca,t, naualâ na yaóng únang caloualhatían nátin.

Marámi ang nagnanásang macatánan sa tocsó, na nahohólog bagcós sa lálong malaquíng pangánib.

Hindî táyo macacapag-tagompáy, con sa pag-ílag lámang sa calában; condî ang banál na pagtitiís, at túnay na pagpapacumbabâ, ay siyáng ipinanaíg nátin sa lahát nang caáuay.

4.°—Con ang ópac lámang nang tocsò ang aalisín nang táuo, at hindî bobonùtin ang ugát, ay ualáng malaquíng casaysáyan, bagcós pang babagsíc ang tocsó, at lubháng dadamdamín.

Ontî-ònting magtatagompáy ca sa tocsó sa tólong nang Dios, at nang pagtitiís mong matiagâ, hindî sa lacás mong saríli at cabigatán nang lóob.

Madalás mong isangùnî sa amá nang calolouá ang tocsó, at sa tinotocsó,i, houag cang mag-uicâ nang gahasâ at matigás na pan̄gon̄gósap, condî mahináhon mong aliuín para nang ninanasâ mong gauín sa iyó.

5.º—Ang pinangagalín̄gan nang masasamáng tocsó,i, ang pag-aalingláng̃an nang lóob, at caculan̄gán nang pag-ása sa Dios.

Sapagcá,t, con ang sasaquián na ualáng timón ay dinadalá nang man̄gá álon sa dágat dito,t, doón; gayón din namán sa taúong alinglán̄gan, at mapagpabayâ nang caniyáng tíca, ay sari-sáring tocsó ang bumabáca.

Sa apóy naquiquilála ang magaling na bácal, at sa tocsó ang túnay na cabanálan.

Maráhil ay hindî nátin natatantô ang áting macacayánan; ngúni,t, sa tocsó naquiquilála con gasino táyo.

Ngùni,t, dápat mag-íngat lalô pa sa bágong pagdatíng nang tocsó; sapagca,t, doón madalíng matatálo ang caáuay, con hindî biguián nang lugár na macapásoc sa pintô nang pùsô; condî sa labás pa,i, labánan na pagcadamdám na natogtóg.

Cayâ itó,i, mauiuicâ para nang isáng poetang nagsábi.

Ang tocsó,i, con pabayáan,
na hindî agád labánan,
nálacas, con malouatán.
mahírap pagtagompayán.

Sapagcà,t, gayarí ang paráan nang tocsó: nádating múna ang gonam-gónam na masamâ, sacâ ang

pagdidilidíli; na sunód ang pagcatouâ sa dinidilidíli, sa pagcatóua,i, hindî malayô ang masamáng pagdaramdám, at sa hulí ang pagtangáp sa lóob nang casamán.

Ganitó ngâ, dahan-dáhang pumapásoc sa lóob ang malupít na caáuay, con hindì handolóngin agád pagdatíng.

At samantaláng pinanghihinamarán ang pagbáca; lalong homihinà sa árao árao ang tinotocsó at lumalacás ang caáuay.

6.º—May pinasasaquitan nang mababagsíc na tocsó sa pasimulá nang pagbabalíc lòob sa Dios; ang ibá,i, sa catapusán; at ang ibá namán ay ualáng hompáy sa bòong búhay.

May dinadátnan nang tocsòng magagaán lámang; áyon sacarunòngan at caloobán nang Dios:

tinitimbáng niyá ang calagáyan, at carapatán nang táuo, at ang lahát nang itó,i, itinatalagá, sa pagpapaloualhatî sa mangá pinilî niyá.

7.º—Cayâ ngâ hindî dápat táyong magcùlang nang pananálig, con ang tocsó,i, omiíral; condì lálong maníngas na lóob ang iharáp ta sa Dios na áting dadalangínin na táyo,i, caauáang saclolóhan sa tanáng sacunà; palibhása,i, siyá, uicà ni S. Pablo, ang magpapalagáy nang paráan na malabánan nátin ang tocsó.

Ipabahalà ta ngani sa camáy nang Dios ang áting caloloua sa tanáng tocsó, at sacunâ; sapagca,t, ang mangá mapagpacumbabá,i, siyáng bibiguián niyá nang loualhatî, at carangálan.

8.º—Sa mangá tocsó at sáquit nababatíd ang táuo, at con gaáno

ang caniyáng cagalíngan: diyan nacucúha ang lálong carapatán, at diyán lálong naquiquiláia ang túnay na cabanálan.

Hindî namán gasìno, hindî malaquìng bágay ang magdamdám nang lòob na maníngas at malicsí sa gauáng cabanálan, con ualàng sacunáng dinadamdám; condî capagmacacapag-tiagang magtiís sa panahòn nang sacuna,i, itó ang maa-asáhan na may daquìlang paquinábang.

May nacacapag-íngat sa malalaquíng tocsó at madalás na nadadaíg nang momonting domaráan sa arao árao: itò,i, ipinahihintòlot nang Dios, opàn ding dáhil sa pagcadaíg ay dî isa mang manálig sa saríling lacás sa paglában sa malalaquí ang paláguing natatálo nang momontì.

CAPITULO 14.

Tongcól sa pag-ílag sa ualáng uastóng panghihinálâ.

1.º—Pag-isip-isípin mo at hatólan ang iyóng saríling ásal at houág ang mangã́ gauâ nang ibá. Ang táuo,i, ualáng magalíng na macucúha sa panghihinalâ sa ibá: madalás na namamalî, at ualáng ano-anó,i, nagcacasála; datapouá,t, sa pag-iisip-isip sa saríli at pagdidilidíli, nacacucúha rín nang paquinábang.

Sa áting nása,i, madalás na umáyon ang áting acalâ; sapagcá,t, ang pag-íbig nátin sa saríli ay nacatataquíp nang liuánag na áting icaquiquilála nang catunáyan.

Con sa Dios sána paláguing napapatongcól ang áting mangã́

ninanásà, ay maláyô táyo disín sa pagcalígálig , na nagmumulâ sa áting caramdámang sumosouay.

2.º—Ngúni,t, madalás mangyári na may natatagô sa ilálim nang áting caloobán, ó sa ibábao ay may ibáng bágay na nacabibighánî sa átin.

Marámi ang líhim na nahánap nang saríling paquinábang sa mangá guinagauâ nilá; datapouá,t, ualáng málay.

Tiuasáy mandín at masayá ang caniláng lóob, con nayayárî ang gauâ áyon sa nasâ nilá, at acálâ; datapouá,t, con hindî ganitó ang pagcayárî; ay agád nababalísa at nalolombáy.

Ang bágay-bágay na acalâ, at ibá,t, ibáng uari-uarî, ay siyáng paláguing pinangagalíngan nang pagtatálo nang magcacatóto, at

magcababáyan at nang mangá Religiósos at Devotos.

3.°—Ang dáting ugalî mahírap na lisánin, at bihírâ ang naiíbig na omalinsónod sa acálâ nang ibá na lában sa acálâ niyá.

Con mananálig ca sa iyóng ísip at dúnong at hindî sa cabagsícan nang iyóng pagsonód cay Jesucristo, hológan ca mán niyá nang caliuanágan, ay bihi-bihirâ at manaca-nacâ; sapagcá,t, íbig nang Dios na quitá,i, pasácop na lobós sa caniyá, at ipágpahuli nátin ang boóng ísip sa maálab na pag-íbig.

CAPITULO 15.

Tongcól sa mangá caauaáng gauâ.

1.º—Cáhit anóng masápit nang tanáng lamáng báyan at pagca-íbig sa táuo,i, hindî dápat gauín ang anománg masamâ; datapouá,t, alang-álang sa pagcaauâ sa capoua táuo,i, maililíban con mínsan ang gauáng magalíng na macacasamâ sa caniyá, ó mapapalitán nang ibáng lálong magalíng.

Con gayón ay ualáng masisírang cagalíngan, condî napapalitán bagcús nang ibáng lálo pang magalíng.

Con ualáng pagca-íbig, ualáng malaquíng pinaquiquinábang sa guinagauâ nang catauán; datapouá,t, anománg gauâ con gáling sa pagca-íbig cahima,t, muntî, at tíla

ualáng casaysáyan, ay tántong mahalagá.

Ang magandáng lòob at ang malínis na bantâ sa pag-gauâ, ay siyáng tinitimbáng nang Dios; hindî ang calac-hán nang guinauâ.

2.º—Malaquí ang nagagauâ nang may malaquíng pag-íbig. Malaquí ang nagagauâ nang táuong mahusay na gomauâ.

Lalô pang magalíng ang pag-gauâ na casáma nang caramíhan, sa somonód sa saríling caloobán.

Madalás na inaáring pagcaauâ ang túnay na calupaáng násâ; sapagca,t, bihírang hindî nacacasalamóhâ ang catotóbong hinguíl nang pùsô, ang saríling caloobán, ang paghihintáy nang gantí at ang pagnanàsâ nang caguinhauáhan.

3.º—Ang may túnay at lobós na pag-íbig, sa anománg gauín,

ay hindî nahánap nang tongcól sa sarili; condî ang carangãlan lámang nang Dios ang ninanásang mangyári sa bálang na.

Ualáng pinananaghilían; sapagca,t, hindî caalíuang sarili ang hinahangãd, at ualáng ibáng íbig na catouaán, condî ang Dios, at sa lahát na,i, siyáng ninanásang mapacaloualhátî ó pacapuríhin.

Ualáng quiniquilálang cagalíngãn na mulâ sa ibá, condî ang lahát ay ipinatotongcól sa Dios, na siyáng pinangagalíngãn nang lahát, at sa catapusán, ay sa caniyá maloloualhatî ang lahát na Santos magpacailán mán.

¡Oh! ang may camuntíng túnay na pagca-íbig sa Dios, ay siyáng nacacatalastás na ang lahát na lamáng báyan ay páuang ualáng cabolohán.

CAPITULO 16.

Tongcól sa pagtitiís nang mangã caculangãn nang capouâ táuo.

1.º—Ang masamáng ásal na hindî maalís agád nang táuo, maguíng sa caniyáng saríli, ó maguíng sa ibá, ay dápat tiisín nang mahináhong lóob, samantálang hindî pa ipinagtatalagá nang Dios na maalís.

Gonitaín mo na maráhil ay lalô mong icagagalíng iyán, at ipamimihása mo sa pagtitiís, na con ualâ nitò,i, hindî gasíno ang áting mangã carapatán.

Ngúni,t, dápat mong idaláñgin sa Dios ang gamót sa mangã saquít na iyán nang caloloúa, upáng caauáang cang saclolóhan, at nang macatiís cang palagáy na lòob.

2.°—Con ang capouâ mo táuong na sa salâ, ay mahatólan mong mínsan ó macálaua, sacâ hindî rin nagbabágo ang ásal; ay houág cang maqui-pagtaltálan sa caniyá, condì ipabahalâ mo na lámang sa Dios, na siyáng macacapagpagalíng sa masamâ, nang matupád ang caniyáng caloobán at carangãlan sa lahat niyáng alípin.

Mag-áral cang magtiís sa masamáng ásal nang ibá, at sa anománg caculangãn nilá; sapagcá,t, icào namán ay may maráming casamán na dápat niláng tiísin.

Con hindî ca macapaglínis na magalíng nang ásal mo, para nang iyóng ninanasâ ¿paánong magagauâ mo na ang ugalî nang ibá,i, omáyon sa nasâ mo?

Ibig nátin na ang ibá,i, magpacahúsay nang ugalî; sacâ pina-

babayáan ta ang áting ásal na masasamâ.

3.º—Ibig nátin na ang ibá,i, magpacagalíng; datapouá,t, táyo,i, ualáng pagpipílit nang gayóng cagalíngan.

Mabigát sa áting lóob ang mahábang pahintólot sa ibá, datapouá,t, hindî nátin íbig na táyo,i, tanguihán nang áting hinihingî.

Ibig nátin na ang ibá,i, tumupád sa mabibigát na ótos; sacâ táyo,i, aayáo na mapag-otósan nang ibá.

Dito ngâ naa-alaman na bihírang ibíguin nátin ang ibá, para nang pagca-íbig nátin sa saríli.

Con ang lahát ay ualáng caculangán ¿ano pang titiísin nátin sa ibá alang-álang sa Dios.

4.º—Ngùni,t, gayón ang ipinagtalagá nang Dios, nang matòto

táyong magtiís-tiísan nang caculañgán nang isá,t, isá; sapagcá,t, ualáng táuong dì may capintásan; alín mán sa átin ay nacacapagbigáy sa capouâ nang icabibigát nang lóob, ualáng táuo na siyá na lámang ay nagcacasiyá na sa sarili; alin mán, cáhit magpacadúnong-dúnong, ay may quinacailáñgan din sa ibá; caya ñgâ, ang isá,t, isá sa isá,t, isá,i, magtiís umalió, sumaclólo, magtórô at homátol.

Sa panahón nang sacunâ naquiquilála ang cabanálan nang isá,t, isá.

Ang mañgá pañgánib ñga,i, hindî siyáng nagpapahinâ sa táuo, condî iyán ang nagpapaquilála con gasíno siyá.

CAPITULO 17.

Tongcól sa pagcabúhay sa Monasterio.

1.°—Dápat na mag-áral cang magpíguil sa iyóng saríli tongcól sa maráming bágay, con íbig mong manátili ca sa catiuasayán at paquiqui-pagcasondô sa ibá.

Hindî gayón lámang ang cagalíñgan nang pagtirá sa Monasterio, ó Congregacion, at nang pagcabúhay diyáng tahímic at nang panatíling tapát hangáng sa óras nang camatáyan.

Mapálâd ang diyán ay banál na nabubúhay at maloualháting maghinapús.

Con íbig mong mapalagáy na mahinahon at magtamó nang malaquíng paquinábang, ay ipalagáy

mong párang lagalág ca lámang, at mang̃ing̃ibáng báyan dito sa lupâ.

Magaling̃ín mo ang aríin cang mangmáng alang-álang cay Cristo, con ibig mong maguíng banál cang túnay.

2.º—Ang sóo,t, na damít, at áhit sa toctóc nang Parê ay hindì malaquìng bágay, datapouá,t, ang pagbabágo nang ugalì at ang lobós na pag-uauacsì nang masasamáng ásal, ay siyáng ipinagcacamìt nang tùnay na cabanálan.

Ang nahánap nang balang na, na hindî alang-álang sa Dios, at sa cagalíng̃an nang caloloua,i, ualáng macucúha, condî sáquit at hírap.

Hindî namán macacapanatíling maláon sa catahimícan ang hindî nagpipílit nang pagpapacumbabâ, at pagcamasonórin sa lahát.

3.º—Pagsonód ang ipinárito mo,

hindî ang mag-ótos: pag-ísipin mo na tináuag ca sa pagtitiís at pagcapagál, hindî sa pagcalibáng at paquiqui-pagsalitáan.

Dito ngã maquiquilála ang táuo, capáris nang pagcaquilála sa guintô sa lagangã ó urián.

Dito,i, hindî macacapanatíli, condî ang naiíbig magpacabábâ nang bóong púsô alang-álang sa Dios.

CAPITULO 18.

Tongcól sa halimbáuâ nang mangá Santos Padres.

1.º—Tingnán mo ang maliuánag na halimbáuâ nang mg̃á Stos. Padres na naquitáan nang túnay, at maloningníng na cabanálan, at maquiquíta mo na hindî gasíno, ó ualáng cabolohán ang áting nagagauâ. ¿Anó ang búhay nátin con ipapáris ta sa búhay nilá?

Ang mang̃á Santos at catóto ni Cristo,i, nang̃ag-lingcód sa áting Pang̃inóon, sa gótom, at sa óhao, sa lamíg at sa pagcahubád, sa pagál at pagcabagábag, sa pagpupuyát, at pag-aayuno, sa panaláng̃in, at pagninilay-nílay, sa maráming hírap at sa caalipustaán.

2.º—Abáng dámi at bibigát nang casaquítan na tiniís nang mang̃á apóstoles at mártires, nang mang̃á

confesores at vírgenes, at ng̃ lahát na somonód sa bacás ni Jesucristo.

Sapagca,t, ináyop ang búhay nilá díto sa mundó opán ding tamohín ang búhay sa láng̃it.

¡Abáng sáquit at hírap na pagca-búhay nang mang̃á Santos Padres sa Desierto, ó doòn sa iláng! ¡Abáng habâ at casindac-sindác na mang̃á tocsó ang tiniís nilá! Ualáng húmpay ang mang̃á pasáquit sa canilá nang mang̃á caáuay, ualáng líban at maníng̃as na pananaláng̃in ang inihandóg nilá sa Dios, malaquíng pagcagótom ang tiniís, daquílang pagca-íbig sa Dios at sa capouâ táuo ang nag-láab sa pusô nilá sa pag-aadhicâ ng̃ lálo,t, lálong cagalíng̃an nang calolouá; malacás ang pagbáca sa mg̃á masasamáng caogalían; malínis, at matóuid ang bantâ sa madláng guinauâ nilá

alang-álang sa pagpupúri sa Dios.
Sa bóong árao ay pinápagal ang catauán sa pag-gauâ; at sa gabí nagpupuyát sa mahahábang pananalángin, at cáhit gumagauâ ang catauán, ay ualáng húmpay ang caloloua nilá sa pagninilay-nílay.

3.º—Ualáng sinasáyang na panahón, at ang lahát nang óras ay tíla cúlang pang ipaglingcód nila sa Dios; at dáhil sa matamís na pananaímtim sa Dios nang canilang caloloua, ay nalilimótan na ang pagcáin, at iba páng cailángan sa pagca-búhay nang catauán.

Tinalicdán ang tanáng cayamánan, capuríhan, carangálan, ang mangá catóto at camag-ánac; aayáo mag-ári nang anománg lamáng báyan, bahagyâ nang biguián ang caniláng catauán nang súcat icabúhay, ibinibigát nang lóob ang mun-

tíng caguinhauáhan, ó ang somandalíng pagpapahingã́, cáhit itó,i, cailángãng totoó nang catauán.

Mangã́ duc-hâ ngâ silá sa cayamánan sa mundó; datapouá,t, lubháng mayayáman sa gracia at banál na ásal.

Mangã́ duc-hâ tongcól sa catauán; datapouá,t, ponóng-ponô ang caniláng calolouá nang biyayà at caalíuang hólog nang lángit.

4.°—Mangã́ duc-háng nangingibán báyang dito sa lùpâ; datapouá,t, calago-lagoyô at caosap-ósap nang Dios.

Sa saríling acála,i, párang mangã́ mangmáng at ualáng cabolohán silá sa mundó; datapouá,t, sa matá nang Dios, ay di palác ang galíng at pinacamámahal silá.

Nananatíli sa túnay na capacumbabaán, nabubúhay sa masayáng

pagtupád, nanonontón sa dáan nang pagca-íbig, at pagtitiís; caya ngâ namán nag-oólol sa árao árao ang caniláng cabanálan, at nangapupuspús nang daquílang carapatán sa haráp nang Dios.

Halintúlad siláng ibinigáy sa tanáng banál, at silá ang dápat macahalína sa átin sa pagtatamó nang málong cabanálan; hindî ang malamíg at patáy na lóob na nagbíbigay namán nang halimbauâ sa pagsonòd sa masasamáng ásal.

5.º—¡Anóng láab nang lóob niyóng mangá Religiosos nang pasimúlang itindíg ang caniláng órden!

Masilacbóng pananalángin, cauili-uíling pag-oonahán sa gauáng cabanálan, banál na ugalî nang calahatán, lobòs na pag-gálang sa mangá pònô, at mapacumbabáng pagtupád sa ótos; iyán ang sa lahát

na Religiosos, ay siyáng umíral sa panahóng yaón.

Ang mangá natitiráng bacás nilá,i, siyáng sacsíng nagpapatotóo na mangá Santos ngâ at banál na banál silá, na matitiagáng naquilában at nagtagúmpay sa mundóng caáuay,

Ngayón malaquí na mandín ang hindî na lámang somalangsáng sa ótos, at ang macatiís sa pagpapasán nang catongcólang tinangáp.

6.º—¡Oh! lamíg at tamláy nang áting calagáyan na madalíng namatáy yaóng únang láab at nabibigatán na táyo nang búhay na ito dáhil sa catamáran nátin at catamlayán. Houág ca nauáng magpahingá sa pag-aadhicâ nang lálo,t, lálong cabanálan, yayámang madalás cang nacacaquíta nang maráming halimbáuâ nang mangá Devotos.

CAPITULO 19.

Tongcól sa mangá gagauín nang banál.

1.º—Sa búhay nang isáng banál dapat aloningningín ang cagalíngan nang ásal at ang cabanálan na nasa sa ilálim nang lóob, ay somínag sa labás na macaliuánag sa capouâ táuo.

Totòo ngâ na ang galíng na natatagô sa áting lóob äy dápat lomalô sa galíng na naquiquíta, sapagca,t, ang Dios ay siyáng lálong natingín sa átin; at saán man táyo paroón, ay dápat siyáng igálang at sa caniyáng haráp ay lumácad táyong párang malilìnis na Angeles.

Sa árao ay dápat náting gauíng panibágo ang áting tíca, at lálong

papagningãsin ang pùsô, at ipalagáy na bálang árao na nádating ay siyáng pasimulâ nang áting pagbabalíc lóob at uicáin:

Saclolóhi acó Pangìnóong cong Dios sa áquing tícang mabúti, at sa paglilingcód sa iyó, ay ipagcaloob mo sa áquin na maca-pagpasimulâ acó ngãyóng magalíng; sapagca,t, ualáng halagá ang nagauâ co hangán ngãyón.

2.o—Con gaáno ang áting tìcang natutupád, ay siyáng binabagáyan nang lácad nang áting cagalíngan, at malaquíng pagtitiagâ ang cailángan nang nagnanásang macalacad-lácad sa dáang itó.

Con ang nagtitíca na,i, maráhil ay hindî rin nacatutupád ¿anóng tutuparín nang bihírang magtíca ó nagtitica mán ay anó pa?

Ang pag-aalintána, ó capaba-

yaán sa áting tíca, ay gáling sa ibá,t, ibáng dahilán, at ang muntíng paglíban nang dáting gauáng cabanálan, ay bahagyâ nang macaráan na dî may tiníc na iniìuan sa calolouá.

Ang gracia nang Dios at hindî ang sarìling acalà, ang nagpapalacás sa tíca nang mangã banál, na sa anománg bantaín, ay sa Dios din nananálig:

Táuo ang nagtitíca
Dios ang nagtatalagá

at ualâ sa camáy nang táuo ang caniyáng mobùting lácad.

3.°—Con dáhil sa ibáng caauáang gauâ ó sa pagbabantâ nang icagagalíng nang capouá táuo,i, napababayáan, con minsan, ang dáting gauáng cabanàlan, ay itó,i, agád na babayáran sa nangãsonòd na árao.

Datapouá,t, cõn pinababayáan

dáhil sa catamlayán nang lòob, at catamáran; ay itó,i, sàla na at dinadamdám ang samâ.

Magtiagâ táyo áyon sa áting macacayànan, at gayón ma.i, magcucùlang din quitá sa marámi at mumuntíng bágay.

Ñguní,t, dápat táyong magbantâ nang tánĝing cagalínĝan, na lálong macacaalís nang hadláng sa àting mabùting lácad.

Pag-isip-isípin at husáyin ta ang manĝá gagauín nang caloloúa at catauán; sapagca,t, itó,i, icasosòlong nang áting cagalínĝan.

4.º—Con hindî ca macapamaráti sa catahimícan, itó,i, pagpilítan mo manacanacâ man lámang at cáhit minsan sa árao-àrao, sa omága ó sa gabí.

Sa omága,i, pagticáhan mo ang iyòng gagauìn, at sa hápon ay

pagdili-dilíhin mo ang iyóng mañgá inàsal, con anó sa panimdím, sa uicâ at sa gauâ, sapagca,t, maráhil ay madalás cang nagcasála sa mangã bágay na itó, lában sa Dios ó sa capouâ táuo.

Magbalóti ca, párang laláquing bayáni na maquiqui-pagbáca sa casamán nang Diablo: iuacsí mo ang catacáuan, at masusùpil mong ualáng líuag ang mangá láyao nang catauán.

Houág cang mag-alisagà cailán man; con ualâ cang guinagauá,i, bumása ca, ò sumúlat, ó magnilay-nílay, ó mag-átag nang anomán lámang.

Ang pagál nang catauán ay houág namáng mapacalábis, at hindì dápat acaláin na magcacasing-lacás ang lahát.

5.º—Ang mañgá gauáng hindì

natotongcól sa caramíhan, ay houág ipagbanság; sapagca,t, ang saríling gauâ, con ilinilíhim, ay maláyô sa pangánib nang caparangálan.

Datapouá,t, houág cang magmatamárin sa gauâ nang calahatán, at magmasípag sa gauáng saríli; condî capag-natupád mo na ang ini-òtos sa iyó, na catoncólan mong gauìn, ay itahímic mo ang iyóng panimdím, at tuparìn mo sa líhim ang mangã saríli mong gauáng cabanálan.

Hindî iisa ang gauáng cabanálan na mararápat sa lahát, sa isá,i, ibá, at sa ibá,i, ibá namán.

Gayón dìn, may ibá,t, ibáng gauâ na nababágay sa ibá,t, ibáng panahòn, sapagca,t, may naiibígang lálo sa mangã árao nang fiesta, at may sa árao na alangãn.

May dápat gauín sa panahón nang tocsó, may sa panahón nang catiuasayán.

May bágay na dápat pagnilay-niláyin con nalulumbáy; ibá namán, con naa-alió táyo sa áting Pañginòon.

6.º—Sa mañgá árao nang fiestang malalaquí, gagauíng panibágo ang mangá pagtitícang banál at lalóng hihiñgín ang saclólo nang mañgá santos.

Ang pagtitíca,i, mulâ sa isáng fiesta hangán sa fiestang násonod, na pára bagáng papánao na táyo sa mundó sa panahóng iyán, at paroroón na sa fiestang ualáng catapusán.

Caya ñgâ dadagdagán nátin ang paghahandâ sa mañgá árao na iyán: ang paquiqui-pagpanayám ay itotóngcol sa caloloúa at paca-

catuparín ang lahát na catongcólan, na párang hindî na malaláon, at tatangapín taná ang gánti sa áting mangã́ capagálan.

7.º—At con bagá nalolouatán pa ay acaláin tang hindî pa táyo handáng magalíng, at alangãn pa sa pagcacamít niyóng caloualhatían, na ipagcacalóob sa átin sa tadhánang panahón; caya ngâ namán lálo,t, lálong pagpipilítan nátin ang paghahandâ sa camatáyan.

Uicâ nang Evangelio ni San Lucas: *mapálad ang alípin, na, con dumatíng ang pangĩnóon ay datnan na naghihíntay.*

Tahás na sinasábi co sa inyó na papagmamanáhin nang lahát niyang cayamánan.

CAPITULO 20.

Tongcól sa pag-iisá at hindî pag-imic.

1.º—Pomilî ca nang mabùting panahón na ipag-aadhicâ mo nang saríling cagalíngan, at ipagninilay-nìlay mong palaguî nang mangá biyayâ nang Dios.

Pabayáan mo ang mangá bágay na macacalibáng, pilíin mong basàhin ang lálong macacabúhay sa iyóng pagsisísi, houág ang icaacsayá nang panahón.

Con lumayó ca sa mangá salitáang ualáng cabolohán, at sa mangá hámac na calibángan, at gayón din namán sa paquiquiníg nang mangá balitâ at bolong-bolóngan ay hindì ca magcucúlang nang panahón na ipagninilay-nílay.

Ang lálong daraquílang Santos

ay nañgág pílit umílag sa paqui-
quihalobílo sa mangá táuo, han-
gáng may pangyayári, at minaga-
líng niláng lalô ang líhim na pag-
lilingcód sa Dios.

2.º—May nagsábi nang ganitó: Sa bálang paquiquihalobílo co sa ibá, ibá na acó pagcahiualáy co sa canilá. Ito rin namán ang madalás na nararanásan nátin sa mahábang paquiqui-pagsalitáan.

Ang dî pag-imíc magaán pang tuparín sa magpíguil na houág mámalì dáhil sa catabilán.

Ang hindî pagpanáog sa báhay magáan pa sa mag-íñgat sa mañgá pangánib na nasosompongãn sa langsáñgan.

Ang nagnanasâ ñgâ nang catahimícan at caalíuan nang calolouá,i, dápat somonód cay Jesus sa paghiualáy sa caramíhan.

Ualáng macacahalobílo sa caramíhan na dî may pangñánib; condî yaóng napipilítan lámang na maquisalamohà.

Ualáng nangõósap na dì may pangñánib; condî yaóng cùsang nagpapaca-omíd.

Ualáng nagpónô nadî may pangñánib, condì ang cùsang na pasasácop.

Ualáng nag-oòtos na dî may pangñànib, condî ang nag-áral nang magalíng na pagtupád, con pinagootòsan.

3.º—Ualáng nag-aalío na dî may pangñànib; condî yaóng nacacabatid nang caniyáng malínis na budhî.

Datapouá,t, ang matíbay na pananálig nang mangñá Santos, ay pónô nang pagcatácot sa Dios.

At cahíma,t, lobós ang caniláng cabanálan ay nagpílit din nang lá-

long catiagaán at pagpapacumbabâ.

Datapouá,t, ang pag-àsa nang macasalánan, ay gáling sa capalaloán at sa magdaráyang pananálig, at sa catapusán maquiquilála ang canílang pagcacámalî.

Houág lomábis ang pag-àsa mo samantaláng nabubùhay ca dito sa lupâ, cahíma,t, sa acalà mo,i, magalíng cang Religioso, ó banál na Hermitaño.

4.º—Madalás mangyári na ang làlong mañgá banál sa matá nang mañgá tàuo, ay nahòlog sa daquílang capañganíban dàhil sa caniláng làbis na pananàlig.

Caya ñgâ sa maràmi ay nacacagalíng ang houág maualán nang tocsó, condî madalás na pagtotocsohín, nang houág umàsang lubhâ, nang dì magpalalô, at nang houág mapanibòlos sa mañgá caalíuang

magdarayâ.

¡Oh! con cailán man ay houag disíng homànap ang tàuo nang calíuang dumadàan, at houág disíng maabàla sa mangâ lamáng bàyan! ¡Laquing línis nang caloobán ang maiingàtan disín!

¡Oh! con iuacsí sàna nang tàuo ang lahát na caabalaháng ualáng cabolohán, at mag-ísip nang tongcól sa Dios, at sa calolouá; at sa Dios ilagáy ang bòong pananàlig; ay laquí disín nang catiuasayán at catahimícang cacamtán.

5.º—Ualáng nadaràpat sa caligayáhan nang lángit; condî ang nagpipipílit nang banál na pagsisísi.

Con íbig mong magsísi nang taimtím sa lóob, ay pumàsoc ca sa silíd mo, at lumayô ca sa pagcaligálig nang mundó, capára nang nasusúlat.

Sa silíd niniyó magsísi cayo. Sa silíd macucùha ang madalàs na nauaualâ sa labás.

Ang silíd na pinamimisánhan ay nacacaligàya, at ang hindî quina-uugalian ay nacacayamót.

Con sa pasimulâ nang iyóng pagbabalíc lòob sa Dios, ay mamihàsa ca, at mauíli sa silíd mo, sa násonod na panahón, ay maguiguíng catòto mong ìbig, at matamís na libàngan.

6.º—Sa dî pag-imíc at sa pagcatahìmic, ay somisiglá ang banál na calolouá, at nacacatalastás nang mangã líhim nang Santong súlat.

Diyán nacucúha ang bátis nang mangã lúhâ, na sa gabi-gabí ay ipinaghohógas at ipinaglilínis sa calolouá: "nang maguíng lálong dápat sa paquiquipag-ùsap-úsap sa lumaláng sa caniyá, ang lálong lu-

malayô sa ligálig nang mundó.

Ang lumalayô ngâ sa mangá caquilála at catótong nacacaligálig, ay linalapítan nang Dios, at nang mangá Santos Angeles.

Ang magtágo at mangasiuâ sa sarili, ay lálong magalíng sa nacacapagmilágro, con nagpapabayâ sa caniyáng calolouá.

Dápat puríhin ang Religiosong bihírang lumabás, at omiìlag na maquíta siyá at macaquíta namán nang mangá táuo.

7.º—¿Báquin íbig mong maquíta ang hindì mo dápat camtán? Nadáan ang mundó, at ang mgá láyao niyá.

Ang mangá nasà nang láyao nang catauán, ay humihicáyat sa pag-aalió, at con macaráan ang horas nang caalíuan, ¿ay anóng natitirá, condî bigát nang budhî, at pagca-pacálat nang púsô?

Ang masayáng paglabás ay madalás na sinosondán nang malumbáy na pagpásoc, at ang gabíng ipinagpupuyát sa caaliuan ay sinosondán nang omágang icahahápis.

Ang casayáhan nang catauán ay matamís na pumapásoc, datapouá,t, sa catapusán ay nacacacamandág at nacacamatáy.

¿Anóng ninanasâ mong maquíta sa ibáng lugár, na hindî mo naquiquíta sa báhay mo? Tingnán mo ang lángit, at lupâ patí ng̃ mg̃á elementos, na iquinayarî ng̃ lahát na.

8.º—Anóng maquiquíta mo sa ibáng lugar, na mananatíling maláon díto sa lupâ.

Maráhil ay íbig mong tuparín ang lahát mong nasâ; datapouá,t, itó,i, ualáng pangyayári.

Maquíta mo mán ang lahát na maaabót ng̃ matá ¿anó iyán, condî isáng

panonóod na ualáng cabolohán.

Ytaás mo ang iyóng mangã matá sa Dios doón sa lángit, at idaláñgin mo ang patáuad nang iyóng mangã sála at catamáran.

Pabayáan mo sa mangã táuong mapagpahámac ang mangã bágay na hámac lámang· icáo ay mangasiuâ sa ipinag-ótos sa iyó ng̃ Dios.

Ypínid mo ó tacpán ang pintô nang iyóng púsô, at tauáguin mo si Jesus, na iyóng quina-iibígan.

Casamáhin mo siyá sa lóob nang silíd; sa labás ay hindî ca macacacúha nang malaquing catahimícan.

Con hindî ca disín lumabás, at di maquiníg nang mangã balibalitâ,i, lálong catiuasayán disín ang mamamaráti sa lóob mo. Capagnauíli cang maquinig nang mangã balitâ dápat magbatá ca nang pagcaligálig nang pùsô dáhil diyán.

CAPITULO 21.

Tongcól sa capighatían nang pùsô.

1.º—Con íbig mong macapagpatóloy sa dáan nang cabanálan, ay papanaimtimín mong paláguî sa púsô ang pagcatácot sa Dios, at houág palabísin ang iyóng pag-ása; condî parusáhan mo ang lahat mong caramdáman, at houág cang mapanibólos sa touáng magdarayâ.

Buháyin mo ang pighatî nang púsô, at madarámdaman mo ang cabanálan nang lóob.

Ang pagsisísi ay nagbubúnga nang maráming cagalíngan, na ipinahahámac agad-agád nang masamáng caugalián.

Dápat pagtac-hán na macarámdam nang lobós na caalíuan sa bú-

hay na itó, ang táuong nag-aalaála nang caniyáng cahapis-hápis na calagáyan, at nang madláng capanĝaníban nang caniyàng caloloua.

2.o—Dáhil sa cahináan nang pùsô, at dî pagpipílit nang calinísan nang ugálî, cayâ hindî nátin dinadámdam ang sáquit nang áting caloloua, at madalás na táyo,i, nag-hahalac-hácan, bágo,i, dápat táyong manambítan.

Ualáng túnay na pagca-aliuálas nang lóob, at magalíng na caalìuan, condî ang gáling sa pagca-tácot sa Dios na calangcáp nang malínis na budhî.

Mapálad ang nacacapag-uacsí nang lahát na manĝá calibánĝan, at nacacapanaimtím sa ilálim nang banál na capighatián.

Mapálad ang nacacaílag sa ta-

náng macacarumí, at macacabigát sa budhî.

Masiglá cang maqui-paglában: at ang isáng magalíng na ugálî, ay nagtatagumpáy sa isáng masamang caugalián.

Con matóto cang lumayô sa mangã́ táuo, ay pababayáan ca niláng macatupád sa iyóng mangã́ gauáng cabanálan.

3.º—Houág cang maqui-alám sa pagca-búhay nang ibá, at houág ca namáng manghimásoc sa palácad nang mangã́ Pònô.

Sa toui-touî na,i, pagmasdán mo ang iyóng saríling ásal, at siyá mong sauayíng lálô, bágo mo sauayín ang masamáng ugálî nang mangã́ catóto mo.

Houág mong icalumbáy ang anománg pag-uaualáng bahalâ sa iyó nang táuo; condî ang dápat na

isamâ nang lóob mo,i, ang hindî mo pa pagcacamít nang magalíng at mahináhong caugalián, para nang nararápat sa isáng alípin nang Dios.

Madalás na lálong magalìng sa táuo, at iquinalalayô sa pangã-nib, ang houág magcamít sa búhay na itó nang maráming caalíuan, at lalô pa con sa láyao nang catauán.

Ngũni,t, ang hindî nátin pagca-camít cailán man, ó bihirâ lámang na pagdaramdám nang mangã ca-sayáhan nang lóob sa Dios, ay mulâ rin sa áting sála: dáhil sa hindî nátin pagpipílit nang capig-hatián nang pùsô, at hindî napapa-nibólos ang áting pag-uauacsí nang mangã caalíuan nang mundó na ualáng cabolohán.

4.º—Pacatantoín mo na hindî

ca carapat-dápat na pagcaloóban nang Dios nang caniyáng ligáya; condî ang lálong nararápat sa iyó,i, maráming casaquítan.

Con ang táuo,i, may pagsisísing lobós, ay mabigát at mapaít sa lóob niyá ang anománg ligàya nḡ mundó.

Ang banál ay hindî nauaualán sa gunitâ nang manḡá bágay na súcat ipagsísi, at ipaghinagpís.

Con pag-isípin ang saríling búhay ó pagmasdán ang sa capouá táuo, ay tantóng matatalastás na ualáng nabubùhay díto sa lupâ, na dî may binábatang hírap.

At hangáng pinagpipilítan ang pagninílay nang saríling casamán, ay lálong nananaimtím ang pighatî.

Ang dápat náting pagsisíhan at ipaghinagpís nang púso,i, ang manḡá casalánan, at masasamáng caugaliáng nacacagápus sa átin, na

hindî táyo pahintolótan na macapagnilay-nílay nang mangá bágay na tongcól sa lángit.

5.º—Con paláguî mong alalahánin ang iyóng pagcamatáy, at houág ang cahabáan nang búhay, ay tantóng magpipílit cang magbágo nang ugálî.

Con pagnilay-niláyin mo namán ang mangá sáquit sa infierno, ó sa Purgatorio, sa acála co,i, titisín mong cusâ ang anománg hírap at dálitâ, at ualà cang catatacótang dúsa.

Datapouá,t, palibhása,i, ang pagaala-ála nang mangá bágay na itó,i, hindî nananaimtím sa áting pùsô, at táyo,i nauiuíli pa sa mangá láyao nang cataUán; itó ang dahilán cayâ nananatíli táyo sa lamíg nang lóob at malaquíng caalisagaán.

6.º—Madalás na nauaualán ng̃ lacás ang calolouá sa pag-gauâ ng̃ cabanálan: cayâ sa camontíng hírap lámang ay domádaing ang catauáng nasasaquítan.

Dumaláng̃ing ça ng̃à nang lobòs na capacumbabaán sa Dios, na pagcaloóbang ca nang maláab na pagsisísi, at uicáin mo para nang Profeta: *Pacánin mo acó, Pang̃inóon co nang tinápay nang pagtáng̃is, at maráming luhâ ang iyóng ipainóm sa áquin.*

CAPITULO 22.

Tongcól sa pagninilay-nílay nang cahirápan nang tauo.

1.°—Caaua-auâ ca, saán ca mán paroòn at saàn ca mán magpabalicbalíc, condî ca magbalíc loob sa Dios.

¿Báquin naliligálig ang loób mo, con hindî nangyayári ang anomán, para nang íbig mo at nasâ?

¿Sínong mapálad ang nagcacamít nang bálang ibíguin niyá? Acó, icaò, at alín mang táuo díto sa lúpa,i, hindî macacapagtamó niyán.

Ualâ sinomán sa mundó na dî may binábatang sàquit at dúsa, ang casacdála,i, Harî ó Pápa

¿Alín ang may calagáyan na lálong magalíng? Yaóng nagpapacatiís nang hírap alang-álang sa Dios.

2.°—Ang uicâ nang mañgá hongháng at patáy na loób, ay ¡cagaling-

galing áya nang búhay nang táuong yaón! ¡cayaman-yáman! ¡cadangal-da ngál!, *mataas*, at macapangyaríhan.

Ngúni,t, pag-isípin mo ang mangá cayamánan nang lángit, at maquiquíta mo na ang dílang cayamánan díto sa lúpa,i, ualáng halagá, párang lumilipád, mahírap na ingátan, at hindì masaríling ualáng bahálâ at pangánib.

Hindî sa malaquíng cayamánan nacucúha nang táuo ang caniyáng caguinhauáhan condî ang casiyahán lámang ay súcat nang iguinháua.

¡Tantóng cahápis-hápis ang pagcabúhay díto sa lupâ!

Con gaáno ang pagpipílit nang táuo nang lálong cabanálan, ay gayón namán ang panghihinauâ sa búhay na itó; sapagca,t, lálong dinadamdàm, at maliuánag na naquiquíta ang casamán nang táuo.

At ang pagcáin, pag-inóm, ang pagpupuyát, at pagtólog, ang pagpapahiñgá at pagca-pagál, at ang tanáng cailáñgan nang catauán sa pagca-búhay, ay páuang hírap at dálitâ na tinitiís nang táuong banál, na naiíbig humiualáy disín sa catauán at macaligtás sa dílang sála.

3.º—Ysáng mabigát na pasán nang táuong mapanaimtimín sa lóob ang madláng quinacailáñgan nang catauán díto sa mundó.

Caya ñgà ang Profeta,i, nadaláñgin sa Dios na iligtás siyá sa mñgá cailáñgan niyá: *Ilayò mo acó, Pañginóon co, sa áquing mñgá cailáñgan.*

Ñgúni,t, abáng abâ yaóng hindî nacacagunitâ nang caniyáng cahirápan! At lálong abáng abâ yóng mañgá nauiuíli sa búhay na itóng cahapis-hápis at mabobolòc.

Sapagca,t, may táuong diquít

na diquít ang lóob sa búhay na itó, na cáhit ualáng macáin, condî magpalimós, ó condí magpacapagál sa paghánap nang ipagtátagal, ay hindî mag-aala-àla disín nang caharían nang Dios, con mangyayári lámang na mabùhay díto sa lupâ magpacailán man

4.º—¡Abá nang mangá hongháng at ualáng pagsampalatáyang táuo, na nangá totólog nang mahimbíng sa mangá calupaán, at ualáng nalalasáhang saráp, condì ang láyao nang catauán!

Ngúni,t, sa catapusán nang bùhay ay laló pang caaua-áuâ, at doón mababatíd na hámac lámang, at ualáng cabolohán ang tanáng quinauiuilíhan nilá

Datapoua,t; ang mangá Santos nang Dios at ang mangá banál na catóto ni Cristo,i, umiílag sa mangá

láyao nang catauán at sa mang̃á ligáyang handòg nang búhay; na ang bóong pag-ásà nilá at bantâ, ay napapanibòlos sa mang̃á cayamánan nang caloloua sa isáng bùhay na ualáng pagcatápus.

Pinagnanasáan niláng lobós yaóng mang̃á bagáy na nasa itáas, na hindî naquiquíta, at mapaparáti magpacailán man, opan díng houág mabighanî ang caniláng lóob sa pagnanasâ nang mang̃á bágay na naa-abót nang matá.

Houág ca, capatíd co, houág ca nauáng maualán nang pananálig na macapagcamit nang cabanálan; may panahón ca pa at horas.

5.º—¿Báquin bagá ipinaglilibanlíban mo ang magalíng mong pagtitíca? Magbúhat ca na, at ng̃ayòn din ay magpasimulâ ca, at uicáin mo: *ng̃ayón ang panahón nang pagtitiyagâ*

at paglában, ng̃ayón ang panahóng magaling nang pagbabàgo nang ásal.

Con may saquít ca, ó may ibáng sacunáng dinadamdám, iyán ang panahón ng̃ pagtatamó ng̃ carapatán.

Dápat na matícman ca múna sa ínit nang apúy, at sa lamíg nang túbig; bágo ca ilagáy sa malahínhin at casiyáhan.

Hindî mo madadaíg ang masamâ mong caugalián, condî mo lolopíguin ang loób mong saríli.

Samantaláng nababálot táyo nitóng maropóc na catauán, ay hindî táyo mauaualán nang casalánan, at hindî mabubúhay na ualáng panghihinauâ at pagdurúsa.

Minamagalíng disín nátin ang catahimícang maláyô sa sáquit at dúsa; datapoua,t, dáhil sa casalánan ay nauaualâ na yaóng calinísan nang táuo, cayâ nauaualâ namáng

casáma niyán ang lobós na caloualhatían sa búhay na itó.

Cayá ngã dápat táyong magpacatiís at maghintáy nang auâ nang Dios, hangán sa macaráan ang casamán, at hangáng sa magtagumpáy sa camatáyan ang búhay na ualáng hangán.

6.°—¡Abáng laqui nang caropocán nang táuo, na sa toui-touî na,i, nahinguíl sa casamán nang ásal!

Ngayón ay ipinagcocompisál mo ang iyóng mangá casalánan, at búcas ay olíng guinagauâ mo.

Ngayón ay nagtitíca cang magpacatimbáng; saca mayá-mayá,i, ibá na ang ásal mo, na anáqui,i, hindî ca nagtíca.

Dápat ngáng táyo,i, magpacumbabâ, at houág mag-acálâ cailán man, na táyo,i, may camontíng halagá, palibhása,i, maropóc na

lubhâ at mahinâ ang lóob nátin. Nangyayári namán na dáhil sa catamáran ay nauaualâ agád ang biyayâ, na sa tólong nang mahál na gracia,i, pinagsicápang camtán.

7.°—¿Anó cayâ bagá sa catapusán ang mararatíng nátin, con ngayón na nagpapasimulâ pa táyo, ay malamíg na ang áting lóob?

Abáng abâ nátin con sa calágáyang ito,i, íbig náting macasápit sa caloualhatían, na tíla táyo,i, may lobós nang pananálig, at ualâ nang pangambá, cáhit sa áting pagbabalíc lóob ay ualang bacás man lámang nang túnay na cabanálan.

Tantóng cailángan na olíng toróan táyo disín nang magagandáng ugálì, párang mangá bágong pásoc, opán ding quitá,i, macapagbalíc loob at macapagpatóloy sa dáan nang cabanálan.

CAPITULO 23.

Tongcól sa pagninilay-nilay nang camatáyan.

1.º—Ang búhay na itò,i, agád matatápus, cayâ tingnán mo con cailáñgan na magbágo ca nang ásal; sapagca,t, ñgayó,i, malacás ang táuo, at búcas ay bangcáy.

At con ualâ na sa matá nang capouá,i, tambíng namáng nacacalimótan na.

¡Oh! cahonghangãn at catigasán nang púsô nang táuo, na ang pinañgañgasiuáan lámang ay ang hináharap, at hindî naghahandáng magalíng sa cahuli-hulíhang dárating.

Sa lahát na guinagauâ mo at inaacála,i, dápat disíng maghandâ ca, na párang mamamatáy ca ná.

Con may malínis cang budhî,

ay hindî mo catatacótang lubhâ ang pagcamatáy.

Ang pagcatácot sa casalánan ay lumábis pa disín sa pagcatácot sa camatáyan.

Con hindî ca handâ ngayón, ay ¿anó cayâ, ang paghahandáng magagauâ mo búcas?

Ang quinabucásan ay ualâ sa camáy mo ¿at naa-aláman mo bagá con mabubucásan ca pá?

2.º—¿Anóng paquiquinabángin sa mahábang búhay con táyo,i, ualáng pagpipílit ng̃ cagalíng̃an nang ásal?

Ang cahabáan nang búhay ay hindì siyáng iquinagagalíng nang táuo, condî madalás na siyáng iquinadadágdag nang bílang nang mang̃á casalánan.

Yisa mán lámang na árao ay nabúhay nauâ táyong magalíng díto sa mundó.

Marámi ang nacacabílang nang iláng taón mulâ nang magbalíc lóob; datapouá,t, madalás na ualáng mabílang na maráming bùngang cabanálan.

Con casindac-síndac ang pagcamatáy, maráhil ay lálong may pangánib ang mabúhay ng mahabâ.

Mapálad ang nag-aala-ála sa toui-touî na nang camatáyan, at sa árao árao ay naghahándâ sa pagcamatáy.

Con nacacaquíta ca nang pagcamatáy nang ibá, gonitaín mo na sosonód ca namán.

3.º—Sa umága,i, acaláin mong hindî ca na mahahapónan; sa hápon ay houág cang umása, na mabubucásan ca pá.

Maghandâ ca ngâ sa toui-touî na, nang con dumatíng ang hulíng árao mo,i, datngán cang naghihintáy.

Marámi ang biglá at tambíng na naootás; sapagcat, sa horas na hindî guinogonitâ, ay dárating ang áting Pangĩnòon.

Con dumatíng itóng hulíng horas, ay dòon magbabágo ang iyóng acalâ tongcól sa búhay mong nacaráan; sacâ mo pagsisisihan ang catamarán mo at calamigán nang lóob.

4.°—Mapálad at mabaít yaòng nagpipílit na ang bùhay niyá ngayón ay macapáris nang búhay na pagnanasáin niyá sa horas nang pagcamatáy!

Sapagca,t, ang lobòs na pagtalicód sa mundó, ang maálab na pagnanasâ nang cabanálan, ang pagcauíli sa diciplina, ang hírap sa pagpaparúsa, ang tambíng na pagcamasonòrin, ang pagsúpil sa saríli, at ang pagpápacatiís nang dí-

lang cahirápan alang-álang cay Cristo, ang lahát ng itó,i, magbibigáy ng̃ malaquíng pag-ása na magcamít ng̃ magandáng camatáyan.

Maràmi ang cagalíng̃an na magagauâ mo ng̃ayóng malacás pa ang catauán mo; con dátay ca na sa saquít, ayauán con anóng cabanálan ang magagauâ mo pa.

Bihirâ ang sa pagcacasaquít ay nagpapacagalíng nang ásal; gayón dín namán ang paglalacád, ó pagdálao sa mang̃á bantòg at Santong lugar, ay bihírang ipagtamó nang cabanálan.

5.º—Houág cang umása sa mang̃á catóto mo at camag-ánac, at houág mo namáng ipagliban-líban sa ibáng panahòn ang icagagalíng nang iyóng calolouá; sapagca,t, madalíng malilimótan ca nang mang̃á táuo, madalî pa sa ma-aacálâ mo.

Maghandâ ca ngayóng may panahón ca pa, na macagaua ca nang cacailangánin mong cabanálan; itó,i, lálong magalíng sa umása ca sa tòlong nang ibá.

Con hindì ca nagsisícap ngayón nang paquiquinabángan mo. ¿Síno cayáng magpipílit búcas; ó macalauá nang magalíng na hindî mo ngayòn pinagpipilítan?

Mahalagáng totóo ang panahòng itó.

Ngayòn ang panahón na ipag cacamít niyaóng caloualhatían: Itó ang panahón na íbig nang Dios.

Ngúni,t, ¡abáng sáquit! Ngayón ay pinararáan mong hámac lámang ang panahón, na maipagcamít mo nang carapatán sa búhay na maligáya magpacailán mán.

May panahóng dárating na magnanasâ ca nang isáng árao, ó isáng

horas man lámang na maipagsísi mo; datapouá,t, ayauán con ipahihintòlot pa sa iyó.

6.º—Manaá capatid cong iniíbig, abáng laquíng pañgánib ang maliligtasán mo, daquílang pagcasindác ang iyóng malilisiyaán, con sa touitouî na,i, nag-aala-ála ca nang camatáyan at naghahandâ sa arao árao. Ngayó,i, magpílit cang mabúhay sa cabanálan, opán ding sa horas nang iyóng pagcamatáy ay caaliuán ang dumagsâ sa iyó, at houág ang pagcatácot.

Mag-áral ca ñgayón nang pagcamatáy sa mañgá lamáng báyan, nang sa panahòng dárating ay mabúhay cang casáma ni Cristo.

Mag-áral ca ñgayón nang pagtalícod sa dílang calupààn, ñg sa panahóng dárating, ay ualáng macailáng sa iyó sa pagharáp cay Cristo.

Pasaquítan mo ñgayón ang iyóng catauán nang tapát na parùsa, nang sa panahóng yaò,i, mapanibólos ang iyong pag-ása.

7.º—¡Abá honghàng! ¿nag-aacalâ cang mabúhay nang mahábang panahón, bágo,i, ualâ sa camáy mo, at hindî mo naquiquimquím ang iisáng árao man lámang.

¡Abáng dámi nang mangã napagdayáan nang gayòng acalâ, na may mahábang búhay pa, sacâ dinatnán nang bigláng pagcamatáy! Hindî mamacailán cang binalitáan na may namatáy na biglá sa sondáng, may sa pagcalónod, may sa pagcahólog, may sa pagcáin, may sa paglalarô.

May na otás sa apúy, may sa baríl, may sa sálot, may sa camáy nang mangã tulisán: ganitó ñgâ ang catapusán nang lahát; ang ca-

matáyan at ang búhay nang táuo,i, párang aníno lámang na nagdadáan.

8.º—¿Síno cayáng macaca-ala-ála sa iyó con mailibíng ca na? ¿at sínong dadaláñgin sa Dios dáhil sa pagsaclólo sa iyó?

Gauín mo nauâ ñgayón, ó quinaiibígan cong capatíd, gauín mo ang lahát mong macacayánan; sapagca,t, hindî mo naa-aláman con cailán ca mamamatáy, at hindì mo namán natatalastás, con anóng masasápit mo pagcamatáy.

Hangáng may panahón ca pa ay pagsicápan mo ang pag-aadhicà nang mañgá yámang ualáng pagcatápus.

Ang icalolooualhatî mo ang siyá mo lámang gonitaín, at ang natotongcól sa Dios ay siyá mong pañgasiuáang lalô.

Maquipag-íbigan ca ñgayón sa

mangñá Santos, magpúri sa canilá, at tuláran mo ang caniláng magagándang ásal, nang salobóngñin ca sa óras nang iyóng pagcamatáy, at ipásoc doón sa calangñitán.

Ypalagáy mong nangñingñibáng báyan ca lámang díto sa lupâ, na hindî dápat cang marahiyô sa mangñá parayâ nang lamáng báyan.

Yngñatan mo ang iyóng púsô na manatíli sa calinísan, at sa Dios paláguing manaimtím, yayámang díto sa lúpa,i, ualâ cang báyan na mapaparàti.

Doón mo ipatòngño ang iyóng mangñá dalángñin, hinagpís, at luhâ sa árao árao, nang maguíng dápat ang iyóng calolouá, na maloualhátíng macaratíng sa caharian nang Diós sa horas nang iyóng pagcamatáy. Siya nauâ.

CAPITULO 24.

Tongcól sa paghohocóm at parúsa sa mangã macasalánan.

1.º—Sa lahát nang bágay tingnán mo ang catapusán at con paáno ang pagharáp mo sa mabagsíc na hocóm, na hindî mapapaglihíman nang anomán: hindî malalamúyot nang dólot, at handóg, at hindî namán mapapagdahilanán; condî maghohocóm nang áyon sa catouíran. Oh cahabag-habág at hongháng na macasalánan, alipàla,i, natatácot cáng tomingĩn sa muc-hâ nang isáng táuong nagagálit; ¿anó cayáng isasagót mo sa Dios na nacacatalastás nang dílang gauâ mong masamâ?

¿Báquin hindî ca naglaláan nang cacailangãnin mo sa árao nang pag-

hohocóm, yayámang ualáng macacapagdahilán, at ualâ namáng macacasaclólo sa iyó; palibhása,i, ang isá,t, isá,i, susulítin sa saríling gauâ niyá?

Ngayó,i, paquiquinabáñgan mo pa ang iyóng capagálan, ang pagtáñgis mo,i, tatangapín, ang hinagpís ay paquiquingán, ang pagsisísi mo,i, maibabáyad nang ótang at macalilínis.

2.º—May malaquí at magalíng na purgatorio ang táuong matiísin, na con inaalipustá,i, nagbabatá nang caalipustaán, at nagdadaláng auâ sa domouahágui sa caniyá: gayón din ang nadaláñgin sa Dios at ipinag-mamacaauâ ang mañgá nag-ásal sa caniyá nang masamâ: ang nagcacalóob agád nang patáuad sa mañgá náhingî nang táuad; ang quíling sa pagca-

auâ at hindî sa pagcapóot; ang paláguing nagpapasáquít sa saríli at nagpipílit pasocóin sa caniyáng calolouá ang caniyáng catauán.

Linísin na ñgayón ang mañgá carumihán nang sála, at bonótin ang ugát nang masasamáng caugalián: itó,i, magalíng na lálô sa ipagpáhuli ang parúsa niyán sa panahóng dárating.

Táyo,i, magdaráyang tantô sa átin din, dáhil sa ualáng uastóng pagca-íbig nátin sa saríli.

3.º—¿Anó bagá ang sosonóguin niyóng apúy, condî ang mañgá casalánan mo?

Con gaáno ang pagpapatáuad mo ñgayón sa iyóng saríli at pagpapaláyao mo sa iyóng catauán, ay gayón din namán ang cabigatán nang parúsang ibabáyad mo; palibhása,i, naglaláang ca nang lálong mará-

ming gátong ña papapag-alábin.
Con anóng lálong ipinagcasála nang táuo,i, siyá namáng parurusáhan nang lálong mabigát: doón ang mañgá matamárin sa gauáng magalíng ay totodloín nang sibát na nagniníñgas, at ang matatácao ay pasasaquítan nang dî mabatáng gótom at óhao.

Doón ang malilíbog at mapagtamása sa láyao nang catauán, ay palalañgoyín sa tunáo na sáhing at asufréng somosobó, at ang mañgá mainguítin ay hahagolhól nang catacot-tácot na párang ásong olól.

4.º—Ualáng ásal na masamâ na hindî parurusáhan nang dúsang cabàgay.

Doón ang mañgá paláo,i, mapoponô nang lábis na pagcahiyâ, at ang mararámot ay magdadámdam nang cahabag-habág na caduc-haán.

Doón ang pagbabatá sa halagáng isàng horas ay mahiguìt pa sa isáng dáang taón na pagtitiís díto nang parúsang ualáng casíng bigát.

Doó,i, ualáng catahimícan, ualáng calibáñgan ang mañgá pinarurusáhan: díto con mínsa,i, nacacapagpahiñgá ang mañgá nahihirápan, at nalilibáng nang mañgá catóto.

Panimdimín mo ñgayón ang iyóng mañgá casalánan, at pagsisíhan mong masáquit, nang sa àrao nang paghohocòm, ay macasáma ca nang mañgá mapapaloualhàtî.

Doón ang mañgá banál, ay palagáy ang lóob sa haráp nang mañgá nagpasáquit, at omáyop sa canilá.

Doón caábay na maghohocóm ang nagpahinóhod sa mañgá hohocóm sa caniyá díto.

Doón ang duc-hà at mapagpacumbabâ, ay magtátamo nang malaquíng pananálig, at ang mapagpalálo,i, uusíguin nang matindíng pagcasindác.

5.º—Doón maquiquíta na tantóng marùnong ang nag-anyóng mangmáng, at hámac lámang díto, alang-álang cay Cristo.

Doón icaliligáya ang tanáng sáquit na tiniís nang banál, at ang madláng catacsilán, ay maoomíd.

Doón ang lahát na mañgá banál ay maa-alió, at ang mañgá macasalánan, ay malilíbot nang hápis.

Doón malologód ang catauáng pinarusáhan, na párang nabúhay sa guitnâ nang tanáng icaliligáya

Doòn mag-aaloníngning ang gula-gulanít na damít nang duc-hâ, at macacarimárim, at pangdidiríhan ang mg̃á sutláng mahahalagá.

Doón magcacahalagá,t, pupuríhin ang dámpâ nang polóbi, lalô sa mangã́ báhay na sángcap nang cayamánan.

Doón ang matiyagáng pagpapacatiís, ay mamahalíng lalô pa sa boóng capangyaríhan díto sa mundó.

Doón icarárangãl ang mahináhong pagtupád sa ótos, lalô pa sa lahát na capantásan díto sa lupâ.

6.º—Doón macaliligáya ang malínis at matouíd na budhî, lalô sa matáas na Filosofía.

Doón ang pagtalícod sa mangã́ cayamánan, ay cauiuilíhang lalô pa sa lahát na lamáng báyan.

Doón malalasáhan ang tamís nang taimtím na panalángĩn, lalô sa saráp nang mangã́ mahahalagáng cacánin.

Doón icatotouâ mo ang iyóng pagpapaca-omíd lalô sa caalíuang

nacucúha sa mangã́ pagsasalitáan.

Doón ang gauáng màgalíng, ay mamahalíng lalô sa mangã́ matamís na pangõngósap.

Doón mamagalingĩ́n ang piít at mahírap na pagcabùhay at mabigát na parúsa sa catauán, lalô sa mangã́ láyao díto sa lupâ.

Mag-áral cang magtiís ngãyón nang caontî, nang macaligtás ca doón sa mabibigát na hírap.

Pagbatid-batirín mo ngãyón ang doón ay matitiís mo.

Con ngãyó,i, bahágyang macatiís ca nang montíng hírap. ¿Paáno cayâ bagáng mababatá mo yaóng mangã́ casaquítang ualáng catapusán?

Con ngãyó,i, itinatángĩs mo at iquinagagálit ang magaáng dálitâ ¿anó cayà bagá ang panambítan mo doón sa infierno?

Ualáng dalauáng caloualhatían ¿maloualhatî na bagá díto sa mundó, sacâ maloualhatî pa doón sa caharían ni Cristo?

7.º—Con nabúhay ca hangán ngãyon sa guitnâ nang mangã cahangãlan at láyao nang catauán, sacâ datnán ca nang bigláng camatáyan sa horas díng itó ¿anó cayáng paquiquinabángin mo sa lahát nang iyán?

Lamáng báyan ngã ang lahat, sobáli ang pagca-íbig sa Dios at paglilingcód sa caniyá lámang.

Ang may pagca-íbig sa Dios ng̃ bóong púsô,i, hindî natatácot sa camatáyan, sa parúsa, sa paghohocóm at sa infierno man; sapagca,t, ang lobós na pagca-íbig, ay nagpapalúang nang pintóng papasócan nang pagpa sa Dios.

Hindî dápat panguilalasán na

matácot sa camatáyan at paghohocóm ang nauiuíli pa sa casalánan.

Ngúni,t, con ang pagca-íbig sa Dios, ay hindî macahángô sa átin sa masamâ, ang pagcatácot man lámang sa infierno,i, macapílit sa átin disín.

Datapouá,t, con uaualíng bahálâ nang táuo ang pagcatácot sa Dios, ay hindì macacapanatíling maláon sa magalíng, at madádaquip agád nang mangá sílô nang Diablo.

CAPITULO 25.

Tongcól sa mapílit na pagpapacagaling nang boóng búhay nátin.

1.º—Magmasícap ca at magtiyagâ sa paglilingcód sa Dios at gonitaín mong paláguî: con anóng ipinaríto mo at con báquin ca tomalicód sa mundó.

¿Hindì bagá dáhil sa tíca mong maglingcód sa Dios, at nang macapanaimtím ca sa saríli mong caloobán?

Magpatóloy ca nauâ sa dáang itó, sapagca,t, hindì malaláon at tatangapín mo ang gantíng paquinábang sa iyóng mangã capagálan. Con magcagayó,i, hindì ca na magdarámdam ng̃ tácot at hírap sa mg̃á cahuli-hulíhang dárating sa iyó.

Ñgayó,i, mapapapagál ca nang caontî, sacà sosonód ang calogodlogòd na pagpapahiñgá; sa catagáng uica,i, tatangapín mo ang logód na ualâ nang pagcatápus.

Con manatíli ca nang tapát, at maníñgas na lóob sa iyóng mañgá gauáng cabanálan; ay tapát na lóob namán ang Dios, at mapagbiyáyang lubhâ sa mañgá guinagantí niyá.

Dápat cang mag-imbót nang ma tíbay na pananálig na tatamohín mo ang gantí sa calouâlhatian; datapouá,t, cailáñgan na macalangcáp nang iyóng pag-ásâ ang malaquíng pagcatácot, nang houág cáng madaíg nang catamáran at capalaloán.

HALIMBAUA.

2.° —May isáng nasosocálan nang lóob dáhil sa pag–aalinlángan sa guitnâ nang pagcatácot at pananálig: isáng árao na siyá,i napoponò nang calumbáyan, ay na pasá simbáhan, na lomohód sa haráp nang isáng altar at nagtícang gomauà nang bagay-bágay na cagalíngan, at sacâ nagsábi: ¡Oh! con natalastás co sána, na mananatíli acóng ganitó...: Mana,i, tambìng na nadingĩg niyá ang gayaríng sagót nang Dios sa caniyáng lóob: *con ito,i, matatalastás mo ¿anóng nanasáin mong gauín? Gauín mo ngayón ang sa huling horas ay nanasáin mong magauá, at con gayón ay malagô ca sa pangánib.*

Pagca-dingĩg niyá nang ganitóng sagót, ay naualâ ang súcal nang lóob, sumiglá ang pùsô, at ipina-

bahalâ sa caloobán nang Dios ang caniyáng capaláran, at mulâ noón ay napáuî ang pag-aalinlánğan niyá. Hindî na nagnásang maosisâ niyá at maaláman ang caniyáng maráratіng, condî ang lálong pinagpilítang matalastás, ay con alín ang túnay na caloobán nang Dios na nagtatalagá, nang mapasimúlan niyá ang bálang gauáng magalíng, at maganáp ang magalíng na paghihinápus.

3.º—*Manálig ca sa áting Panğinóon, at gomauâ ca nang magalíng,* uicâ nang Profeta, *at samantálang nabubúhay ca díto sa lúpa,i, icabubúhay mo ang caniyàng manğá cayamánan.*

Isáng bágay ang iquinalilíuag nang marámi sa pagcacamít nang cabanálan at manìnğas na pagbabalíc lóob; itó,i, hindî ibá, cundî

ang pagca-alapáp sa hirap at casaquítan nang paquiqilában.

Datapouá,t, yaóng mangã nagtitiyagâ sa masigláng pagsúpil sa mangã ugáling mabibigát na lalô at mararahás na caáuay, ay siyáng nacacapagpatóloy sa dáan nang cabanálan.

Sapagca,t, con gaáno ang pananaíg nang táuo sa caniyáng saríli at pagsúpil sa caloobán niyá, ay siyáng tinitimbangãn nang paquinábang at lálong biyáyâ.

4.º—Datapouá,t, hindî nagcacaparis-páris ang siglá nang lahát sa pagtatagumpáy at pagpatáy sa masamáng ugálî nilá.

May banál na magalíng na ang ugálî: datapouá,t, ualáng maníngãs na pagnanasâ na maca-aquiát sa caitaásan nang cabanálan.

May maibiguín namán sa Dios

na ang caugalián ay mabibigát; datapouá,t, matiyagâ át masiglá sa pagpatáy nitóng mangã ugálî niya.

Dalauáng bágay ang lálong nacacatólong sa pagpapacalínis nang ugálì, ang pagsúpil sa mangã masasamáng caugalían, na hinihinguilán nang catauán, at ang maálab na pagdalángin nang biyáyang lálong quinacailángan.

Pílit mo namáng patayín ang mangã ugáling minámasamâ mo, con tingnán mo sa ibá.

5.°—Sa lahát na naquiquíta mo, ay hománap ca nang paquiquinabángin, na con macamasíd ca, ó macadingíg nang magandáng halimbáua,i, iyóng gayáhan.

Datapouá,t, con macamasíd ca nang ásal na masamâ, ay mag-íngat cang houág mag-ásal nang gayón; at con bagá pinamisánhan mo iyán,

ay pagsicápan mong maalís agád.
Nagmamasíd ca sa ásal nang ibá, at ang ásal mo namá,i, pinagmamasdán nilá.

Anóng galíng at sayáng panoórin nang magcacapatíd na parapárang banál at magagandáng lóob, magagalíng na ugalî at masonórin. Cahabag-habág namáng pagmasdán ang may mañgá ásal na ualáng uastô, at dî nátupad nang mñgá catongcólan ng̃ caniláng calagáyan.

¡Anóng samâ nang magpabayâ ng̃ pañgacô, at maqui-alám sa mñgá bágay na dî dapát paqui-alamán!

6.°—**Houág** mong limótin ang guinauâ mong pagtitíca, at sa toui-touî na,i, oliránin mo ang laráuan ni Cristo sa pagca-pacô.

Magdádalang hiyâ'ca, con iyóng mapag gonam-gónam ang búhay ni Jesucristo; sapagca,t, hindî ca pá

nagpipílit na macatúlad sa caniyá, cahíma,t, maláong ca nang nása sa dáan nang Dios.

Ang banál na tantóng nátupad nang mangã gauáng magalíng na pinag-arálan sa búhay at sáquit nang áting Pangĩnóon, ay díto macacacúha nang tanáng cacailangãnin at paquiquinabángĩn at ualáng ibáng lálong magalíng na pagnasáin condî si Jesus.

¡Oh si Jesus na napapacô, con manatíli sána sa áting pùsô, madalî disíng magtatamó quitá nang tángĩng carunóngan!

7.º—Ang banál na may manínḡas na lóob, ay nacacaganáp at natángap nang lahát na ipinagoótos sa caniyá.

Ang matamárin at matamláy, ay nagdadamdám ng̃ sonod-sonòd na casucálan nang loób, at pacabi-

cabilá,i, nalilíbot nang sacunâ; sapagca,t, ualang macúhang caalíuan nang lóob, at hindî namán pahintolótan na macapaglibáng sa labás.

Ang hindî náganap sa ótos, nása malaquìng pangánib.

Ang nagnanásâ nang mangá láyao at caguinhauáhan nang búhay, sa toui-touî na,i, magdadamdám nang dálitâ; sapagca,t, maráming icabibigát nang lòob.

8.º—¿Naaláman mo con anóng gauâ at pagca-búhay nang caramíhang Religiosos nana sa lóob nang mangá Monasterios?

Bibírang lumabás, nabubùhay na ualáng calingálan, duc-háng duc-hà ang pagcáin, magagaspáng ang dinádamit, mabibigát ang mangá capagálan, bahágyá nang maca-pagsalitáan, palaguing nagpupuyát, maágang nanga-bángon, maha-

habâ ang pananalángin, madalás ang pagbása at náganap nang diláng ipinag-oòtos sa canilá.

Tingnán mo ang mangá Cartujos Cistercienses, at ibá páng mangá Monjes at Monjas, na sa hatíng gabí nanga-bángon dáhil sa pagpupúri sa áting Panginòon.

Cayá ngà dápat mong icahiyâ ang iyóng pagca-matamárin, sa gauáng cabanalang iyán nang maráming banál na paláguing nagpupúri sa Dios.

9.º—¡Oh! Con ualâ na disín táyong gauín, condì ang magpúri sa Dios nang áting púsò at bibíg.

¡Oh con hindì ca na disín nagcacailángang comáin, ominóm at matólog; condî paláguì na lámang disíng maca-pagpúri sa Dios at maca-pagpílit na lámang nang cacabanálan. Con gayón lálò disíng

malouaihàtì ang calagáyan mo, hindì pára ngayón na napipilítan cang hománap nang icabubúhay nang iyóng catauán.

Maualâ náuâ itóng mangá cailángan nátin, at mapalitán nang mangá matatamís na caalíuan nang caloiouá; ngúni,t, ¡Oh sáquit! ang saráp nang mangá caalíuang itó,i, bihírang malasáhan nátin.

10.—Çon macaratíng ang táuo sa calagáyan na hindî na nagcacailángan nang caalíuan nino mang linaláng, doón magpapasimulà nang pagcalasáp ng̃ ligáya nang Dios, at matotouâ sa anománg nangyayári.

Hindî na icaliligàya ang malalaquing bágay, at hindî namán icalolombáy ang mumontî, condì sa Dios na lámang napapalagáy ang pananálig, at ang Dios ay siyá na lámang ini-íbig sa-lahát nang bagay

palibhása,i, sa Dios ang anomán ay hindî nauaualà, at hindî namamatáy; condî ang bálang na,i, sa caniyá nabubúhay, at sa caloobán niya natupád na ualáng líban.

11.—Alalahánin mo sa touitouî na ang iyóng catapusán, sapagcá,t, ang panahóng nadáan, ay hindî na nábalic.

Cailán ma,i, hindî mo cacamtán ang magandáng ásal, con hindî ca magpílit at magtiyagâ.

Con magpasimulâ ca nang panghihinamád, nagpapasimulâ ca pa,i, masamâ na ang iyóng lácad.

Datapouá,t, capag-maníngas ang lóob mo,i, macacacúha ca nang daquílang catiuasayán, at montíng hírap lámang ang iyóng dadamdamín, dáhil sa tólong nang gracia nang Dios at pagca-íbig mo sa cabanálan.

Ang may maníngas na lóob at matiyagâ ay paláguing handâ sa anománg mangyayári.

Ang pagsúpil sa masasamáng caugalián at hinguíl nang catauán, ay mahírap na lalò pa sa pagcapagál sa mabibigát na gauâ.

Ang hindì naílag sa momontíng casalánan, ay onti-ontíng nagdadalosdós sa malalaquí.

Matotouâ ca sa gabí, con magalíng ang lácad mo sa árao.

Ang saríli mong lóob ay iyóng ingátan, hicayátin sa gauáng magalíng, arálan; at anománg mangyári sa ibá,i, ang saríli mo,i, houág mong pabayáan.

Con gaáno ang pagsúpil mo sa iyóng mangá masasamáng hinguíl, iyán ang casucát ó catimbáng nang cabanálang quinacámtan mo. Siyá nauâ.

LIBRO SEGUNDO.

HÁTOL TONGCÓL SA LÁCAD NANG CALOOBÁN.

CAPITULO 1.º

Tongcòl sa pangongosap sa sariling lóob.

1.º *Ang caharían nang Dios nasa sa lóob ninyó,* uicà nang áting Panginóon. Magbalic ca sa Dios nang boóng púsò, talicdán mo itóng cahabag-habág na mundó, at tatamohín nang caloloua mo ang capayapáan.

Mag-áral ca nang paghámac-hámac sa mangá lamáng báyan at pagmamahál sa mangá lamáng lóob, at maquiquíta mo na mapapa sa iyó ang caharían nang Dios.

Ang caharían ngâ nang Dios ay nása sa catiuasayán at pagcali-

gáya sa Espíritu Santo, na hindî ipinag-cacalóob sa mañgá macasalánan.

Mapapa sa iyó si Jesucristo na magbibigáy sa iyó nang caniyáng ligáya, con sa lóob mo,i, laánan siyá nang dápat na titirahán.

Ang boóng carañgálan niyá,t, cagandáha,i, násа sa lóob, at diyán siyá nauiuíli.

Ang táuong mataimtímin sa sariling lóob, ay siyá niyáng madalás na dinadálao, siyáng quinatotouaán, siyáng paláguing pinaquiqui-osápan, siyáng pinag-cacaloóban nang daquílang catiuasayán at siyáng párang catótong calago-lagóyô.

2.º—Abá calolouáng tapát na lóob, ihandá mo nauâ sa iyóng Esposo ang púsô mo, nang maguing dápat cang daláuin niyá, at casamáhin.

Ytó,i, uicà niyá: *ang naiibig sa áquin, gáganap nang aral co at camí mapapa sa caniyá, at sa caniyá camí titirá.*

Big-yán mo ngã si Cristo sa lóob mo nang titirahán at houág mong papasóquin diyán ang anománg lamáng báyan.

Con nása sa iyó si Cristo, nása sa iyó ang madláng cayamánan nang caloloua, at siyá lámang ay súcat na sa iyó. Siyá ang magpapa-anyô, at párang tapát mong catiuálâ sa lahat nang bágay, nang ualâ cang cailangãnin sa mangã táuo.

Ang mangã táuo,i, madalíng magbágo, at nagcucúlang agád; datapouá,t, si Jesucristo,i, hindî mag-iibá cailán man, at mananatíli hangáng sa catapusán.

3.º—Hindî dápat ilagáy ang pag-

ása sa táuong maropóc at may pagca-matáy, cahíma,t, mapagbigáy lóob at catóto; hindì namán dápat icalumbáy na lubhâ ang manaca-nacáng paghihinanaquít nitó, at pagcacásirâ.

Ang catóto mo ngayón, búcas maráhil ay caáuay mo ná, at ang caáuay mo ngayón, con minsán, bùcas ay siya mong catóto; sa pagcá,t, ang táuo,i, madalíng mag-bali-balicuás capáris nang híhip nang hángin.

Sa Dios mo ilagáy ang boóng pag-ása mo, at siyá ang iyóng catacótan at ibíguin. Siyáng magsasangaláng sa iyó, at gagauà nang magalíng, pára nang lálong minamatapát niyá.

Díto,i, ualâ cang titiraháng báyan, na mapapaláguì; paroón ca,t, paríto,i, lagalág ca lámang, at

nañgiñgibáng báyan; hindi ca mapapalagáy sa catiuasayán, hangáng hindì ca nacacapanaimtím na lobós cay Cristo.

4.º—¿Anóng caguinhauáhang hahanápin mo díto sa lupâ, yayáng hindî díto ca malolooualhatî?

Ang lángit ay siyá mong pamamayánan, at ang dilang calupaá,i, dápat mong ipalagáy na párang dinadaánan lámang.

Ang lahát na,i, nagdadáan, at icáo ay nadáan namán.

Houág ca nauáng mauíli sa anománg lamáng báyan, nang hindî ca mádaquip at mapacasamâ.

Ang boóng gonitâ mo,i, sa dì matingcalà ipatóngo, at cay Cristo ca dumalángiñg ualáng humpáy.

Con hindì ca matótong mag-gonam-gonam nang mangá matatáas na bágay, na lamáng lángit; tahí-

mic mong nilay-niláyin ang sáquit ni Crísto, at cúsang magtagô ca sa lóob nang caniyáng mangá súgat.

Sapagca,t, con sa lóob nang mañgá súgat ni Jesus naroroón ang iyóng banál na pagcauíli, macacaramdám ca nang malaquíng siglá sa pagtitiís nang anománg dálitâ, at mag-uaualáng bahálâ ca sa paghamac-hámac sa iyó nang mañgá táuo, at maámong lòob na titiisín mo ang canilang mangá pag-oopasalâ.

Si Cristo mán ay pinag-áyop nang mañgá táuo díto sa mundó, at pinabayáan nang caniyáng mañgá caquiláia at catóto sa guitná nang mañgá pag-alimóra noóng silá,i, lálong cailáñgan.

Ynibig ni Cristong magtiís, at siyá,i, paghamac-hamáquin ¿sacá icáo ay naghihinanaquít sa capouâ?

Si Cristo,i, nagcaroòn nang mangãá caáuay na domouahágui sa caniyá ¿sacá íbig mong ang lahát ay maguíng catòto na gagauà sa iyó nang magalíng?

¿Ybig mo bagáng potóngan nang corona ang iyóng pagtitiís, cáhit ualáng sacunâ cang binabatá?

¿Paánong maguíguing catóto ca ni Cristo, con aayáo cang magdadamdám nang híráp?

Magtiís cang casáma ni Cristo, at alang-álang cay Cristo, con íbig mong magcamít nang caharían ni Cristo.

6.º—Capag-nacapanaimtím cang lobós sa lóob ni Cristo, at con macalása ca nang camontíng saráp nang caniyáng pag-íbig, ay hindî ca na mag-aalomána sa anománg caguinhauáhan, ó casaquítan na nádating; condî icatotouâ mo pá ang

pagdouahágui sa iyó; sapagcá,t, ang pagca-íbig cay Jesus ay nagtotórô sa táuo nang pag–áyop sa saríling catauán.

Ang táuong maibiguín cay Jesus at sa catunáyan, con mataimtíming totóo sa saríling lóob at ualáng masamáng pagnanasâ, ay macacabalíc sa Dios na ualáng líuag, macacapangĩbábao ang caniyáng calolouá sa calupaán nang saríling catauán, at macaca-pagtamó nang maloualháting catiuasayán.

7.°—Yaóng nacacatalastás sa dila-dilà na, nang lobós na catunáyan na hindî uicâ ó acálâ nang táuo, ay siyáng tantóng marúnong, at ang carunóngan niyá,i, biyáyang calóob nang Dios, at hindì áral nang táuo.

Ang marúnong magpalácad nang caniyáng saríling lóob, at hindî na-

liligálig sa mangã bágay na naquiquíta, hindî nauaualán nang lugár, at hindî naghihintáy nang panahón na maigagauâ nang cabanálan.

Ang táuong mataimtímin sa lóob niyá,i, madalíng mapatahímic; sa pagca,t, cailán ma,i, hindî nacálat na lubhá ang gonitâ sa ibáng bágay.

Hindî nacacailáng sa caniyá ang pagál nang catauán at pagtupád sa catongcólan: sapagca,t, maálam bumágay sa tanáng nangyayári.

Ang may lóob na handâ at mahúsay, ay hindî naliligálig sa mañgá nangyayáring cahanga-hángâ, at sa masasamáng gauâ nang mañgá táuo.

Naiiláng at cumacálat ang lóob nang táuo, palibhása,i, nauiuíli sa mangã lamáng báyan.

8.º—Con matouíd ang lácad mo

at totóong malínis ang iyóng lóob, ang lahát na,i, macatotólong sa pagcacamìt mo nang cagalíñgan at cabanálan.

Marámi ang nacasusúcal sa lóob mo, at nacaliligálig sa iyó; sapagca,t, hindî mo pá napapatáy ang mañgá dáti mong ásal, at may pagcahinguíl ca pá sa mañgá calupaán.

Ualáng lálong nacacadumí at nacacabigát sa púsò nang táuo, capáris nang pagca-íbig na mahálay sa manña linaláng.

Con iuinauacsí mo ang mañgá caalíuan nang mañgá lamáng bayan, macacapag-gonam-gónam ca nang mañgá lamáng lángit, at palágui cang macacalasáp nang caligayáhan nang lóob.

CAPITULO 2.º

Tongcól sa mapacumbabáng pagpapahinóhod.

1.º—Houág mong icabalísa ó icatouáng lubhâ ang masamâ, ó magalíng na paquítang lóob sa iyó nang capouâ táuo; ang pagpilítan mo,i, itó, na ang Dios ay siyá mong macatólong sa dílang bágay na guinagauâ mo.

Capagmalínis ang iyóng budhî, ang Dios ay siyáng magsasangaláng sa iyó.

Ang ipinagtatangól nang Dios, ay hindî ma-aanó; maquiquíta mong ualáng líban ang saclòlo nang Dios.

Siyá ang nacacaálam nang magalíng na paráan, at capanahónan nang pagliligtás sa iyó: caya ngâ

dápat mong iáyon sa caniyá ang boóng lóob mo.

Nása sa camáy nang Dios ang pagsaclólo, at pagliligtás sa iyó sa dílang icahihiya mo.

Madalás na nacatotólong sa áting capacumbabaán ang maalámau nang ibá, at puláan ang áting mañgá caculañgán.

2.º—Capag quiniquilála nang táuo ang masamáng guinauà niyá sa ibá, itó,i, madáling ihopà nang cagalítan, at ualáng gaánong bigát ang paghiñgî nang táuad sa mañgá napopóot sa caniyá.

Ang mapagpacumbabá,i, inaampòn nang Dios, at ililiigtás sa dílang masamâ: quinaiibígan niyá,t, inaalió, quinauiuilíha,t, pinoponô nang daquílang biyayâ; sacà sa catapusá,i, binabáñgon sa pagcaapí, at itinataás sa caloualhatían.

Ang mapacumbabaín ay siyáng pinagpapahayágan nang Dios nang caniyáng mangã líhim, siyáng hinahalína, at tinatáuag.

Ang mapagpacumbabá,i, cáhit alipustaín ay hindî naliligálig; sapagcá,t, sa Dios nananálig, at hindî sa mundó.

Cailán ma,i, houág cang magacálang nagtamó ca na nang banál na ásal, hangáng hindî ca nagcacamít nang pagpapacababâ sa lahát nang bágay.

CAPITULO 3.º

Tongcól sa táuong mabaít at palagáy na lóob.

1.º—Unáhin mong pagsicápan ang iyóng saríling catiuasayán, sacâ mo na pagpilítan ang sa ibá.

Ang táuong palagáy na lóob, ay pinaquiquinabáñgang lalô sa isáng may daquílang carunóñgan.

Ang magalíng maráhil ay ipinalalagáy sa masamâ nang táuong ualáng uastóng ásal, at itó,i, abáng dalíng maghinágap.

Ang mabaít at palagáy na lóob ay nag-aacalâ nang magalíng sa lahát, at sa magalíng dín íbig ipalagáy ang lahát na naquiquíta.

Ang tahímic na lóob ay hindì naghihinalâ caníno mán; datapouá,t, ang táuong ualáng catiuasayán at magagalitín, ay hindì napapalagáy dáhil sa bagay-bágay

na pagbibintáng; ualáng monting catahimícan siyá; at ang iba,i, hindî pa patahimíquin.

Madalás na nag-uiuicâ nang bágay na hindî súcat uicáin, at pinababayáan ang lálong nararápat niyáng gauín.

Pinag-iísip ang dápat ganapín nang ibá, at nag-uaualáng bahalâ sa dápat niyáng tuparín.

Unáhin mo ñgáng pangasiuáan ang icagagalíng mo, at con ang ásal mo,i, magalíng na, sacâ ca na macacapangasiuâ nang icagagalíng namán nang iyóng capouâ

2.º—Marúnong cang magdahilán sa iyòng mangá caculangán, at ang dahilán nang ibá,i, hindî mo paraánin.

Lálong dápat disín na quilalánin mo ang iyóng saríling casamán, at ipagsangalán mo ang iyóng capouâ.

Con ibig mong tiisíng ca, magtiís ca namán sa ibá.

Tingnán mo,t, maláyo ca pa sa túnay na pagca-íbig at pagpapacabábâ; ang may túnay na capacumbabaán at pagca-íbig, hindî marúnong mapoót sa ibá, condî sa saríling casamán.

Hindî gasíno ang maquisáma sa mangá táuong mababaít at maaámong lóob: itó,i, quinauiuilíhan nang lahát, at ang isát isá,i, naiíbig sa mangá nacacaugalì.

Datapouá,t, ang mahináhong paquiquisáma sa mangá tampalásan, tácsil at ualáng pinag-áralang táuo, ó sa mangá umaáuay sa átin, itó ang daquílang cagalíngan, at gauáng súcat pacapuripuríhin, at lubháng bayáni.

3.°—May nananatíli sa catiuasayán nang saríling lóob, at tiua-

sáy ring naquiquisáma sa ibá;
May táuo namáng ualáng catahimícan sa saríling budhî, at patí nang ibá,i, hindî pabayáang mapatahímic: nacacapahámac sa ibá; datapouá,t, lalô pa sa saríli.

May táuong hindî ang lóob lámang niyá ang ilinalagáy sa catiuasayán, condî nagpipílit namán na magcasondô ang mangã magcaca-áuay.

Datapouá,t, ang boóng catiuasayán nátin díto sa cahabag-habág na búhay, ay áting hanápin sa mapacumbabáng pagtitiís, at houág sa hindî pagdaramdán nang dálitâ.

Ang lálong marúnong magtiís nang hírap, ay siyáng magcacamit nang lálong palagáy na lóob.

Siyáng nagtatagumpáy sa saríli, siyáng pangĩnóon nang mundó, siyáng catotó ni Cristo, at siyáng magmamamána nang lángĩt.

CAPITULO 4.º

Tongcól sa malínis na lóob at matouíd na pagbabantâ.

1.º Dalauáng pacpác ang ililipád ng̃ táuo sa paglayô sa mg̃á lamáng báyan: iyán ay ang touíd ng̃ pagbabantâ, at ang línis ng̃ caloobán.

Ang catouíran ay dápat macasánna nang pagbabantâ, at ang calinísan ay macalangcáp nang pagnanásâ. Ang catouíran ay magdodólot sa Dios nang binabantâ, at ang calinísa,i, comiquilála sa caniyá, at umiíbig.

Ualáng gauáng magalíng na macacahadláng sa iyó, con ang caloóban mo,i, malayô sa pagnanásang ualáng cahusáyan.

Capag ang binabantâ mo,t, ninanása,i, hindî ibá, condì ang naiibígan nang Dios, at ang icagaga-

líng ng̃ capouâ táuo; malalasáhan mo ang saráp ng̃ palagáy na loob.

Capag matouíd ang nasâ ng̃ púsô mo,i, ang tanáng linaláng ay maguíguing salamín ng̃ iyóng búhay; at librong magtotorô ng̃ banál na áral.

Ang caontí-ontían sa mang̃á linaláng, cáhit tila ualáng casay-sáyan, ay nagbabanság nang cagalíng̃an nang Dios.

2.º Con ang caloobán mo disín ay tantóng magalíng, at malínis na lobós, maquiquíta mong ualáng líuag ang catunáyan nang bálang na, at iyóng matatalastás.

Ang malínis na púso,i, nacacapanalicsíc sa láng̃it, at sa infirno.

Ang acalâ nang táuo sa mang̃á bágay na naquiquíta,i, umaalinsónod sa paquiramdám ng̃ lóob niyá.

Cong may loualhatì sa mundó, itó,i, nasasaríli nang táuong may

malínis na lóob.

At con saán ma,i, nasosompongán ang sáquit at dálitâ, ang may marumíng budhî, ay siyáng lálong nagdadamdám niyán.

Ang bácal con isinosogbó sa apúy, ay na-aalís ang caláuang at nagbabága; gayón din namán ang táuo con lobós na nagbabalíc lóob sa Dios, ay na-aalís ang casamán, at nagbabágo nang ásal.

3.° Capag ang lóob nang táuo,i, lumalamíg, sa camontíng hírap lámang, ay nahihintacútan, at cúsang nahánap nang icaguiguinháua nang catauán.

Datapouá,t, capag nagpasimulâ nang lobós na pagtatagompáy sa saríli at bayáning pagsonód sa dáan nang Dios, ay minamagaán na mandín ang dílang dálitang minamabigát nang uná.

CAPITULO 5.º

Tongcól sa pagninilay-nílay sa saríling lóob.

1.º Hindî táyo macacapaniuálang lubhâ sa áting saríling acálâ; sapagca,t, madalás na nauaualâ sa átin ang gracia nang Dios, at nagcucúlang táyo nang tapát na caisipán.

Mentî ang liuánag nang ílao na naquiquiláIa nátin, at ito,i, agád pinapatáy nang áting catamáran.

Con mínsan nama,i, hindî nátin namamalasmasán ang cabulagán nang áting lóob.

Paláguing nágauâ táyo nang masamâ, at ang isáng lalô pang casamán, ay tinatacpán nang pagdadahilán ang samâ.

Maráhil ay ugáling masamâ ang

nagdadalá sa átin; ngúni,t, sa acalâ ta,i, pagca-íbig iyán sa cagalíngan.

Sinasauáy nátin ang ibá sa momontíng caculangán; at sa malalaquíng sála nátin, aÿ hindî táyo nag-aalomána.

Agád naghihinanaquít táyo at minamalaquí nátin ang masamáng tinitiís ta sa ibá; sacâ hindî ta inaala-ála ang tinitiís nang ibá sa átin.

Ang may tapát at matouíd na acalà sa gauáng saríli, hindî macagugunitâ nang masamâ sa gauâ nang ibá.

2.º—Ang táuong mataimtímin sa lóob niyá,i, nag-iíngat sa saríli, lalô sa pag-iíngat sa ibáng bágay: cayá ngâ omíd tongcól sa gauâ nang ibá.

Cailán ma,i, hindî ca magcacamít nang cataimtíman nang lóob,

at calicsihán sa gauáng magalíng, con hindî ca magpaca-omid tongcól sa gauâ nang ibá, at magpaca-masíd sa iyóng saríling ásal.

Con nananaimtím cang lobós sa saríling loób at sa Dios, hindî ca maliligálig sa mangã bágay na iyóng naquiquíta.

¿Nasaáng ca bagá noóng ang iyóng gonitá,i, malayô sa saríli mong lóob? at noóng macapaglacbáy ca sa ibá,t, ibáng lugar na iyóng pinaroonán, na nalimótan mo ang iyóng caloloua ¿Anó cayáng pinaquinábang mo?

Con íbig mong magtamó nang catiuasayán at totóong pananaimtím sa Dios, cailángan na talicdán mo ang boóng lamáng báyan, at ang caloloua mo,i, siyá mo lámang harapín,

3.o—Sosólong ang cagalíngan

mo, con lumayô ca sa pañganga-siuâ nang bálang nang nadadalá nang panahón.

Manghihinâ ca mandín capag may roóng cang pinacamámahal na anomán lámang na calupaán.

Ualáng malaquí, ualáng matáas; ualáng cauili-uíling lalô, at ualà cang dápat nasáin; condî ang Dios, at ang natotongcól sa Dios.

Acaláin mong ualáñg cabolohán ang tanáng calibáñgan na gáling sa linaláng.

Hinahamac-hámac nang calo-louáng naiíbig sa Dios ang lahát, na hindî natotongcól sa Dios.

Ang Dios lámang ang siyáng ualáng hangán at ualáng casuca-tán; siyá lámang ang nacacaponô sa lahát, siyá lámang ang caalíuan nang calolouá, at túnay na ligáya nang pusô.

CAPITULO 6.º

Tongcól sa ligáya nḡ malínis na budhí.

1.º—Ang pagpapatotóo nang malínis na budhî ó conciencia,i, siyáng túnay na ligáya nang táuong banál.

Capag malínis ang budhî mo,i, paláguî cang matotouâ.

Ang may malínis na budhî, ay nagtitiís nang madláng dálitâ, at cailán ma,i, na-aalió sa guitnâ nang mangá casaquítan.

Ang maromíng budhî ay ualáng pagcatiuasáy, at paláguing ligálig.

Magpapahingá cang tahímic, con hindî ca minomóra nang púsô mo.

Houág cang matouâ, condî con nacagauâ ca nang magalíng.

Ang mangá tacsíl ay di isa máng nagtatamó nang túnay na caalíuan, at ualáng catiuasayán ang loób; sa

pagca,t, uicâ nang áting Pangínóon: *ualáng pagcapatahímic ang mangá tampalásan.*

At con uicáin nilâ: *nasa sa catahimícan camí, ualáng masamáng mangyayári sa ámin ¿Sinong mangañgahàs na magpahámac sa ámin?* Houág cang maniualâ sa canilá; sapagca,t, ang póot nang Dios ay madalíng dárating, at malilípol ang mangá gauâ nilá, at ang caniláng mangá aca-acála,i, ualáng capapacanán.

2.°—Ang matouâ sa guitnâ ng mangá cahirápan ay hindî mabigát sa may pag-íbig, at ang gayóng catouaá,i, pagcatouâ sa Cruz nang áting Pangínoon.

Madalî ang catouaán na ibinibigáy, at tinatangáp nang mangá táuo.

Ang caalíuan sa mundó,i, may

casáma ríng calumbáyan.

Ang catouaán nang mangã banál, ay nasa sa malínis na budhì nilá; at hindì sa bibíg nang mangã táuo.

Ang ligáya nang mangã banál, ay calóob nang Dios, at nása sa Dios; at ang logód nilá,i, tongcól sa catunáyan.

Ang nagnanasâ nang caguinhauáhang túnay at ualáng catapusán, ay hindì nabibighánì nang caguinhauáhang nadáan na dalá nang panahón.

Ang sa caguinhauáhang itó,i, nauiuíli ó con sa lóob niyá,i, hindì uinaualáng halagá, ay naquiquilála na ualáng malaquíng pagnanasà nang caalíuan sa lángit.

Malaquíng catiuasayán nang lóob ang quinacamtán nang táuong hindì nag-aalomána sa mangã pagpúri sa caniyá ó pagdouahágui.

3.º—Ang may malínis na budhì madalíng macaquíta nang caalíuan at catahimícan nang lóob.

Con puríhing ca, ang pagpúri sa iyó,i, hindî itataás nang iyóng cabanálan: con alipustaíng ca namán, itó,i, hindì nacadadágdag sa iyóng pagcahámac lámang.

Icaó, ay hindî ibá sa iyó rin, at hindî mo masasábi, na ang iyóng búti, ay mahiguít sa cabútihan mo sa matá nang Dios.

Con may túnay cang pag-quilála sa lagáy nang iyóng sarílíng lóob, mag-uaualáng bahalâ ca disín sa mangá uiuicáin sa iyó nang táuo.

Tinitingnán nang táuo ang muchâ; datapouá,t, ang púso,i, siyáng pinagmamasdán nang Dios.

Hinahalagahán nang táuo ang gauâ: ang tinitimbáng nang Dios ay ang pagbabantà.

Ang pag-gauà nang magalíng sa toui-toui na at pagpapacaontî sa saríling gunitâ, itó,i, tandáng icaquiquiláḷa sa calolouáng mapacumbabaín.

Tandâ nang malaquíng caliníṡan at daquílang pananálig, ang cúsang paglayô sa caalìuan na nacucúha sa bálang nang linaláng.

4.°—Ang hindì ńahánap nang magpapatotóo, at magsasangaláng sa caniyá,i, naquiquilálang napabahálâ nang lobós sa Dios.

Uicâ ni san Pablo: *hindì tantong magalìng yaong pumupúri sa sarili, condì ang pinupúri nang Dios.*

Ang paláguing pag·aala·ála na na sa haráp nang Dios, at ang paguauacsí sa dílang násang hámac lámang, ay siyáng calagáyan nang táuong mataimtímin sa saríling lóob.

CAPITULO 7.º

Tongcól sa pag-íbig cay Jesus na laló sa lahát.

1.º—Mapálad ang nacaca-álam con anó ang pag-íbig cay Jesus; at ang pag-áyop sa saríli alang-álang cay Jesus.

Dápat na lisánin nátin ang ibáng catóto dáhil sa pagca-íbig sa caniyá; sapagca,t, íbig ni Jesus na siyá lámang ang ibíguin natíng laló sa lahát.

Ang pag-íbig nínománg linaláng, ay magdarayâ at mapagbago-bágo; datapouá,t, ang pág-íbig ni Jesus, ay tapát at matíbay na hindì nag-iibá.

Ang na sandíg sa linaláng, mahahápay casabáy ñang linaláng na maropóc; ang na yácap cay Jesus, ay pagtitibáyin magpaca-ilán man.

Ybíguin mo si Jesus at siyá,i, maguíng catóto mo: cáhit pabayáang ca nang lahát ay hindî siyá magpapabáyâ, at hindî ipahihintólot na mapacasamâ ca sa catapusán.

Paanhín mo mán, sa ibíguin mo,t, di ibíguin, mapapahiualáy ca sa lahát.

2.º—Sa buháy ca,t, sa patáy, cay Jesus ca mangápit, at sa caniyáng tapát na lóob pabahálâ ca: cáhit pabayáang ca nang lahát, siyá lámang ay súcat nang macasaclólo sa iyó.

Si Jesus na naiibígan mo,i, ibáng umíbig, na hindì niyá íbig na may maibígan cang ibá; condì ninanasà niyáng masaríli ang bóong púsò mo, na siyá niyáng loloclócan párang isáng háring na lolocló c sa saríling trono.

Con matóto ca dising tomalícod sa tanáng linaláng, mauiuíli si Jesus na maquisáma sa iyó.

Hálos ang lahát na ipaniuálâ mo sa mangá táuo,i, mauaualâ; datapouá,t, hindî magcacagayón, con cay Jesus mo ipaniuálâ.

Houág cang manálig, at comápit sa pacpác na maililipád nang hángin; sapagca,t, *ang lahát na lamán ay damó lámang, at ang lahát na carangálan nito,i, malalágas, párang bulaclác nang damó sa párang.*

3.º—Madalí cang mamamalî, con ang titingnán mo lámang sa mangá táuo,i, ang caniláng balintónang ásal.

Capag sa ibá mo hinánap ang ligáya,t, paquinábang, ay madalás cang magdadamdám nang casucálan nang lóob, ó casiraán.

Con si Jesus ang hinahánap mo

sa lahát nang bágay, saán ma,i, maquiquíta mo si Jesus.

Datapouá,t, con ang sarili mo rin ang siyá mong hanápin, ay macucúha mo namán, ngúni,t, ito,i, icapapapacasamâ mo.

Ang táuong hindî nahánap cay Jesus, ay siyáng lálong nacacasamâ sa caniyá rin, lalô sa bóong mundó, at sa lahát na caáuay niyá.

CAPITULO 8.º

Tongcól sa cauili-uíling paquiqui-pag-ibígan ni Jesus.

1.º—Capagca-haráp ni Jesus, ay magalíng na nálabas ang lahát, at tíla ualáng caliuágan ang anomán; datapouát,t, con ualâ si Jesus, ay mabigát ang bálang na.

Capag hindî nangongósap si Jesus sa calolouá,i, ang caalíuan ay hámac lámang; ngúni,t, sa catagáng uicâ ni Jesus, ay daquîlang ligáya ang na daramdamán.

¿Hindî bagá nagtindíg agád si María Magdalena sa lugár na pinanangísan, noóng pagsabíhan ni Marta: *nárini ang Maestro, at tinatáuag ca?*

Mapálad na horas, con sa guitnâ nang mangá lúha,i, natáuag si Jesus na magcacalóob sa calolouá nang caalíuan.

Toyóng-toyô ca, at matigás, con

ualâ si Jesus. Tantóng hongháng ca, at ualáng baít, con nagnanásâ ca nang anomán, na hindî natotongcól cay Jesus.

¿Hindì bagá itó,i, isáng malaquíng casamán na lálo pa sa maualâ sa iyó ang boóng mundó?

2.º—¿Anóng maibibigáy sa iyó nang mundó, con ualâ si Jesus?

Anománg calagáyan, cong ualâ si Jesus, ay isáng mabigát na infierno, at con casáma si Jesus, ay isáng calogod-logód na Paraiso.

Con calagòyô mo si Jesus, ualáng caáuay cang macacaanó sa iyó.

Ang nacacúha cay Jesus, nacacúha nang cayamánang malaquí, at lalô sa lahát na cayamánan.

At ang napapahiualáy cay Jesus ay nauaualán nang maráming marámi, mahiguít pa sa naualán nang boóng mundó.

Abang abâ ang nabubúhay na hindî casáma si Jesus; at lubháng mayáman ang naguiguing catóto ni Jesus.

3.°—Malaquíng carunóngan ang matóto ng̃ paquiqui-ósap cay Jesus, at daquílang cabaítan ang macaálam namán ng̃ pagpiguíng cay Jesus.

Mapacumbabaín ca ng̃ánî at palagáy na lóob, mauiuíling maquisáma sa iyó si Jesus.

Papagningásin mo at patibáyin ang iyóng lóob, at mananatíli sa iyó si Jesus.

Agád mong mapapa-alís si Jesus, at mauaualâ sa iyó ang caniyáng mahál na gracia, con marahiyô ca sa mang̃á lamáng báyan.

At con paalisín mo si Jesus, at talicdán ca niyá ¿Sino pang dodologán mo, at alíng catóto ang iyóng hahanápin?

Con ualá cang catóto, hindî ma-

papa-anyóng magalíng ang iyóng búhay; at condì si Jesus ang catóto mong ibíguing lálò sa lahát, ay cahabag-habág cang lubhâ at caaua-auâ.

Mangmáng ca ngâ con umása ca, at matouâ sa ibá.

Lálong magalíng pa ang magu[í]ng caáuay mo ang bóong mundó, houág na lámang magcasála ca cay Jesus.

Caya ngâ sa lahát mong catóto, ay si Jesus ang lálo mong paca-ibig-ibíguin.

4.º—Ibíguin ang lahát alang-álang cay Jesus, ngúni,t, si Jesus ay ibíguin alang-álang sa caniyá rin.

Si Jesucristo lámang ang dápat ibíguin nang tánging pag-íbig; at siyá lámang ang may tánging cagalíngan, at lóob na tapát, mahiguít na dì sapalà sa ibáng mangá catóto.

Dáhil sa caniyá, at alang-álang

CAPITULO 38.

Tongcol sa magaling na paraan nang pagcabuhay sa guitna nang mañga bagay na naquiquita, at pag dalañgin sa Dios laban sa mañga tocso.

1.—Anac co, dapat cang mag pilit nang malaquing pag titiagâ na ang loob mo,i, manatiling maaliualas, at macagauâ nang ibiguin saan ca man naroroon, at ano mang guinagauâ mo, ó pinañgañgasiuaan, at mañgibabao ca sa lahat na, at huag sila ang mañgibabao sa iyo:

Nang icao ay maguing pañginoon na mag otos sa iyong mañga quilos, at hindî alipin na pag ootosan nila; condî parang tañgî at tunay na Hebreo na nacaligtas sapagca alipin, at ñag camit nang ca-

palaran nang mañga Anac nang Dios.

Itong mapapalad ay nañgiñgibabao sa mañga bagay na hinaharap, at ang mañga bagay na ualang hangan ay siyang pinagninilaynilay.

Tinitingnan nila nang caliuang mata ang mañga lamang bayan, at ang canan ay sa mañga lamang lañgit itinitiñgin.

Sila,i, hindî gumagamit nang mañga bagay nang panahong ito, nang canilang cauilihan, condî nang maipaglincod na magaling sa Dios, palibhasa,i, gayon ang inootos, at sa gayon itinatalaga nang lumalang, na sa linalang niya,i, hindî gumauà nang ano mang di dapat.

2.—Con sa tanang nangyayari ay nagpapacatatag ca naman, na ang pag tiñgin mo,t, paquiquinig

niyan ay hindî dahil sa pagcauili sa magdarayang anyô, na naquiquita nang mata, condî para ni Moises na pumapasoc ca sa tabernáculo at tumatanong sa iyong Pañginoon, manacanacang madiriñgig mo ang caniyang sagot, at maraming bagay na hinaharap, at darating ang iyong matototohan.

Dumulog ñgang palagui si Moises sa Tabernáculo, con mey ipinag aalañgan na ibig niyang maalaman: at sa tolong nang panalañgin nanalig sa pag ilag sa mañga pañganib at catacsilan nang mañga tauo.

Gayon din naman dapat cang mag tagô sa sagrario nang iyong pusô, at diyan mo hiñgin ñg taimtim sa loob ang saclolo.

Ito ñga ang dahilan cayâ nababása na si Josué ay napagdayaan

nang manga Israelitas; sapagca,t, hindî tumanong muna sa Panginoon Dios; condî naniualang lubhâ sa manga matatamis na uicâ, cayâ nadala nang sinongaling na pagcaauâ.

CAPITULO 39.

Ang tauo,i, dapat magpacabait sa tanang bagay.

1.—Anac co, cailan ma,i, ipababahalà mo sa aquin ano mang guinagauâ mo, at ipaaanyô cong lumabas na magaling sa capanahonan.

Hintin mo ang aquing ipagtatalaga at paquinabang ang iyong macucuhâ.

2.—Panginoon co, boong boong napapapabahalà acong tiquis sa iyo; sapagca,t, uâlang malaquing paquiquinabangin aco sa sarili cong carunungan.

Maanong mag ualang bahalâ sana aco sa manĝa bagay na mangyayari, at sa calooban mo nauâ umalinsonod acong ualang liuag.

3.—Anac co, madalás na ang tauo,i, nagdadala nang malaquing pagcaligalig dahil sa bagay na ninanasâ; datapua,t, con ito,i, camtan na,i, nag babago agad nang acalâ; sapagca,t, ang pagcauili sa iisang bagay ay hindî nalalaon; con dî bagcós nagtutulac sa tauo sa pag hahanĝad nang iba,t, iba.

Hindî gayon lamang ang galing nang pag tangui sa sarili, cahit sa manĝa bagay na munting halaga.

4.—Tunay na cagalinĝan nang tauo ang pag supil sa caniya rin: at ang tauong ganito ang ugalî ay siyang tantong maaliualas na loob at malayô sa panĝanib.

Nĝuni,t, ang dating caauay na

bumabaca sa mañga banal, ay hindî nagpapahiñga nang pag tocsó; condî sa arao at gabi ay nagcacanâ nang malalaquing parayà, upan ding madaquip niya sa silò ang ualang pag iiñgat.

Mag puyat cayo at manalañgin, uicâ nang Pañginoon, *nang huag cayong maholog sa tocsó*.

CAPITULO 40.

Ang tauo,i, ualang cagaliñgang sarili na mulâ sa caniya rin, at ualang ma ipagmamalaqui.

1.—Pañginoon co, *¿Anó baga ang tauo at iyong naaalaala? ¿Anó ang Anac nang tauo, at nagdadalitâ cang dumalao sa caniya?*

¿Anong carapatan ang quinamtan nang tauo, at siya,i, quinacasihan mo nang iyong pagca auà?

íngat, at matácot sa lahát na guinagauà mo; sapagca,t, dadáan ang horas na iyán, at tocsò ang hahalíli.

Con mauala na ang banál na carandáman, ay houág sumúcal ang lóob mo; condì sa ilálim nang capacumbabaán at pagpapacatiís, ay hintayín mo ang pagdálao olî sa iyó nang tagá lángit; sapagca,t, macapangyaríhan ang Dios, na magbibigigáy sa iyó nang ligáyang lálong mahalagá sa naúna.

Ito,i, hindì bágo, at hindî ipangingibá nang mangá bihása nang lumácad sa dáan nang Dios; sapagca,t, ang gayóng paghahali-halíli nang bagay-bágay na pagdaramdám, ay siya ring naranásan nang mangá Santos, at mangá Profetas nang únang panahón.

5.º—Caya ngà isáng Profeta s

casalocóyan nang pagcadámdam niyá nitóng matamís na biyayâ, ay nag-uicâ nang ganitó: *Sa calac-hán nang touâ co aco,i, nagsábi: hindî aco magbabágo cailán mán.*

Datapouá,t, nang maualâ na yaóng biyayâ, ay ipinaháyag ang dinadamdám niyá at nag-uicâ pa: *Itinalicód mo sa áquin ang iyóng muc-há, at na ponô aco nang caham-balán.*

Datapouá,t, sa ilálim nang caniyáng mangã́ pagcahambál, ay hindî nagcucúlang ang caniyáng pananálig, at lálong matiyagâ ang pagdalángĩn: *Sa iyó, Pangĩnóon, ta-táuag aco, at sa Dios co magmama-caauâ acó.*

Sa catapusán ay nagbúngã ang caniyáng panalángĩn, at nagsábi: *nadingĩg aco nang Pangĩnóon, at na-áua sa áquin, sinaclolóhan acó.*

Ngúni,t, ¿anó ang pagsaclólo sa caniyá? *pinalitán, aniyá, nang catouaán ang áquing pagtángis, at linibot acó nang caaliuán.* Psal. 29. v. 7. 8. 9. 11. 12.

Con gayón ang nangyári sa mangá daquílang Santos, táyong mangá mahihinâ, at caaua-áua,i, hindî dápat magcùlang nang pagása, con sacáling dinadaánan táyo nang bagay-bágay na pagdaramdám, na con mínsan ay malamíg; sapagca,t, ang Espíritu Santo,i, nádalao, at náalis áyon sa lálong minamagalíng niyá.

Caya ngâ ang uicâ ni Santo Job: *dinadálao mo siyá sa umága, at agád mong tiniticmán.*

6.º—¿Caníno ilalagáy ta ang pananálig, at anóng áting aasáhan, condî ang daquílang pagca-auâ nang Dios, at ang graciang man-

gagáling sa lángit?

Cahíma,t, macasáma co ang táuong mababaít, at ang mangá banál na capatíd, ó ang mangá catótong tapát na lóob; cahíma,t, bumása acó nang magagalíng na libro, at ibá páng babasáhin na lálong magalíng; cáhit maquiníg acó nang inaáuit na matatamís na Himnos at salmos, ang lahát nang itó,i, bahagyâ cong paquinabángan, bahagyáng malasapán co ang saráp con lumalayô ang biyáyâ na banál na caramdáman at con pinababayáan acó sa caduchaán cong saríli.

Sa ganitóng calagáyan, ay ualâ acong dápat gauín, condî magtiís at pabahálâ sa caloobán nang Dios.

7.º—Cailán ma,i, ualâ acóng naquilálang isa mán lámang na banál, na hindì nacaránas nang paglayô nang biyayáng iyán, ó

hindì nagdamdám nang calamigán nang lóob.

Ualáng santong ipinacataas-táas, at pinonô nang caliuanágan ang loób, na hindî nagtiís múna nang tocsó, ó sa somonód na panahón.

Hindì ngà nararápat sa matáas na pag-gogonam-gónam sa Dios, ang hindì pa bihásang magtiís nang cahirápan alang-álang sa Dios.

Ang tocsóng naoóna,i, madalás na siyáng tandâ nang násonod na banál na caramdáman.

Sapagca,t, ang biyáyang iót,i, sa mangá batíd na sa tocsó ipinangangácò: *ang magtagumpáy*, uicâ nang Panginóon nátin, *siyá cong pacacánin nang búnga nang cáhoy na icabubúhay*.

8.o—Ipinagcacalóob nang Dios ang banál na caramdáman, nang lálong lumacás ang táuo sa pagti-

tiís nang mangá dálitâ.

Ipinahihintólot namán ang tocsó, nang houág ipagpalálô ang cagalíngan.

Hindî nagogopíling ang Diablo, at ang catauán nátin ay hindî pa patáy; cayá ngà sa toui-touî nâ,i, humandâ ca sa paglában; sapagcá,t, sa caliuá,t, cána,i, may mangá caáuay cang dî isá máng tomitíguil.

CAPITULO 10.

Tongcól sa pagquilála sa biyayâ nang Dios.

1.°—¿Anó,t, nagnanásâ cang magpahiñgá, bágo,i, ipinanganác ca sa pagpapagál?

Humandâ ca sa pagtitiís múna, bágo sa pagpapaguinháua; at sa pagpapasán múna nang Cruz, bágo sa pag-aalió.

¿Alín sa mañgá nabubúhay sa mundó ang hindî maca-iíbig nang ligáya,t, caalíuan nang calolouá, con mangyayári disín na mapa-ráti itó?

Sapagcá,t, ang casayáhan nang calolouá,i, mahiguit na dì sapálâ sa mañgá caalíuan nang mundó, at láyao nang catauán.

Palibhása,i, ang casayáhan sa mundó,i, hámac lámang ó mahahálay; datapouá,t, ang mangã́ catouáan nang caloloua,i, matatamís, at malilínis na búnga nang cabanálan, at biyáyang calóob nang Dios sa mangã́ malilínis na calobán.

Ngṹni,t, sino má,i, hindî macacapagcamít nang mangã́ caalíuang calóob nang Dios, na mapaláguì bagáng pára nang ninanásâ nang táuo; sapagcá,t, ang panahón nang tocsó,i, nadáan, at nábalic.

2.°—Isáng malaquíng hadláng sa pagdálao nang Dios sa caloloua ang malíng pananálig nang táuo, at malaquíng pag-ása sa saríli.

Magalíng ang gauâ nang Dios sa táuo con nagcacalóob nang biyáyang ica-aalió; datapouá,t, masamâ ang ásal nang táuo, con hindî qui-

niquilálang sa Dios iyán, na dápat pasalamátan.

Itó ang dahilán cayâ hindî napapanibólos ang pagcacalóob sa átin nang biyáyâ; sapagcá,t, palamára táyo sa nagcacalóob, at hindî nátin quiniquilála na iyán ay boóng auâ niyá.

Cailán má,i, pinagcacalóoban nang biyáyâ ang marúnong comilála at magpasalámat sa nagbibiyáyâ; at babauíin sa palalô ang biyáyang nadarápat sa mapagpacumbabâ.

3.º—Aayáo acó nang caalíuan na papatáy sa buháy cong pagsisísi: at hindî co íbig pagnilay-niláyin ang bágay na nacacahicáyat sa capalaloán.

Hindî ang lahát na matáas ay Santo; at hindì ang lahát na matamís ay magaling: hindì ang la-

hát na pagnanásâ ay malínis; at hindî ang lahát na naiibígang co,i, mahalagá sa matá nang Dios.

Ang ninanásâ cong biyáya,i, yaóng magbibigáy sa áquin nang lálong capacumbabaán at pagcatácot sa Dios, at magpapalacás sa áquing lóob sa pagtanguí co sa sarili.

Ang tinotoróan nang mahál na gracia, at dalâ na, dahíl sa hampás nang pagcabauî ng̃ biyáyang iyán, hindî mang̃ang̃ahás na mag-acálang may nasasaríli siyáng anománg cagalíng̃an; condî bagcós quiquilála na siyá,i, cahabag-habág at tantóng duc-hâ.

Ibigáy mo sa Dios ang sa Dios; at sarilíhin mo ang iyó; sa matóuid na sabi, ay ipagpasalámat mo sa Dios ang mang̃á biyáyang bigáy sa iyó; at sarilíhin mo lámang

ang casalánan at ang parúsang nararápat sa sála mo.

4.º—Magpacabábâ ca sa touitouì na, at ibibigáy sa iyó ang cataásan; sapagca,t, ualáng masasábing matáas, con ualáng mabábâ.

Ang lálong matatáas na Santos sa haráp nang Dios, ay mababangmababâ con sa caniláng acálâ; con gaáno ang caniláng lálong pagpapacumbabà, ay siyáng binabagáyan ng̃ lálong matáas na caloualhatián.

Sapagcá,t, silá,i, ponô nang catunáyan at caloualhatián sa lángit, hindî silá naghahang̃ád nang capuríhang hámac lámang.

Palibhasâ sila,i, pinagpapálâ, at pinacamámahal nang Dios, maláyong totóo silá sa pagpapalálô.

Ang mang̃á comiquilála nang tanáng cagalíng̃ang calóob sa canilá nang Dios, hindì naghihintáy sa

isá,t, isá nang pagpúri; condî ang púring íbig nilá,i, ang pagpúri lámang nang Dios; at ninanásâ nilá na ang Dios ang puríhin nang lahát, láló sa lahát, sa canilá, at sa lahát na mangã Santos, at sa touitouî na,i, itó rin at itó, ang bantâ nilá.

5.º—Pasalamátan mo ngã ang montíng biyáyâ, at papapaguíng dapátin ca sa malalaquí.

Malaquihín mo ang montî, at acaláin mong biyáyang tángî ang biyáyang tíla ualáng halagá.

Con tinitingnán ang carangãlan nang nagbibigáy, ualáng biyáyâ ang Dios, na ma-aacálang montî, ó hámac lámang; sapagca,t, hindî montî ang calóob nang Dios na ualáng casíng laquí.

Cáhit dúsa at hampás ang ibiníbigáy, dápat díng pasalamátan; sa-

pagca,t, sa pagpapaloualhátî sa átin itinatalagá ang lahát na ipinahihintólot niyáng mangyári sa átin.

Ang nagnanásang macapag-íngat nang áuâ nang Dios, dápat magpasalámat sa áuang tinatangáp; magtiís con binabáuî, manalángin na ipagcalóob ulì: magtiyagâ, at magpacumbabâ, opán díng houág maualâ.

CAPITULO 11.

Tongcól sa iilan lámang na maibiguín sa Cruz ni Cristo.

1.º—Ñgayón may roón si Jesus na mañgá cáual na naiíbig nang caniyáng caharián sa láñgit; datapouá,t, íilan ang naiíbig magpasán nang caniyáng Cruz.

Marámi ang naiíbig nang banál na caramdáman; iílan ang naiíbig magtiís nang cahirápan.

Marámi ang casálo niyá sa pagcáin, íilan ang casáma sa pagcagótom.

Ibig ñg lahát na macasáma niyá sa caloualhatián; íilan ang alangálang sa caniyá,i, íbig magdálitâ.

Marámi ang nàsonod cay Jesus hangáng sa pagpísang nang tinápay; íilan ang napatnóbay hangáng sa pag-inóm nang cáliz na mapaít.

Marámi ang nagpupúri sa mañgá gauâ niyáng cahañga-háñgà; íilan ang nagbabatá nang caalipustaán nang Cruz.

Marámi ang naiíbig cay Jesus, hangáng hindì dinadatñgán nang sacunâ.

Marámi ang nagbibigáy sa caniyá ñg púri, at carañgálan, hangáng may banál, at matamís na caramdáman, na ipinagcacalóob niyá.

Datapouá,t, capag nagtagô si Jesus, at bahagyáng lumayô sa canilá,i, agád nañgág hihinanaquít, ó nañgá hinâ ang lóob.

2.º—Ang mañgá naiíbig cay Jesus, alang-álang cay Jesus, at hindî dáhil sa ninanásang guinháua, ay nagpupúri sa caniyá maguíng sa ilálim nang mañgá hírap at dálitâ, maguíng sa lábis na pagcatóuâ.

At cáhit hindì silá aliuín cailán man, ay magpupúri rin sa caniyá at magpapasalámat.

3.°—Macapangyaríhang lubhâ ang pagca-íbig cay Jesus, con ualáng cahálong pag-íbig sa saríli, at ibáng pagnanasâ nang guinháua.

¿Hindì bagá mang̃ang̃alánang magbabaliuás ang mang̃á paláguing nahánap nang matamís na caramdáman?

¿Hindî bagá naquiquilála na naiíbig sa saríli, at hindî cay Jesus ang paláguing naghahang̃ád nang caniláng caguinhauáhan, at paquinábang?

¿Saán cayâ macucúha ang táuong naiíbig maglingcód sa Dios, cáhit ualáng gantí?

4.°—Mahírap macaquíta ng̃ayón ang táuong tántóng banál, na tumatalicód na lobós sa dílang calupaán.

¿Saán macucúha ang totóong duc-háng lóob, at ualáng pagnanasâ nang anománg linaláng? Sa maláyong lubhâ macucúha con bagá, at sacdál ang halagá.

Cáhit ibigáy nang táuo ang lahát niyáng ari-arían, hindî pa gasíno iyán.

Cáhit magparúsa nang malaquí sa catauán, montíng bágay pa iyán. Cáhit matòto nang tanáng carunóngan, maláyô pang totóo.

Cáhit may magandáng ásal at lóob na manínĝas, cúlang din nang malaquí: cúlang pa nang isáng bágay na totóong cailánĝan.

¿Alín ang bágay na itó? ang pagtalicód, at paglihís sa saríling caloobán, con matalicdán na, at mahiualáyan nĝ lóob ang tanáng linaláng, at ang hindî pag-iíngat sa lóob nĝ anománg maiibígan sa mundó.

At con magauâ na ang lahát na sa acálâ niyá,i, dápat gáuin, ipalagáy na ualâ siyáng nagagauâ.

5.°—Houág malaquihín sa lóob ang gauâ niyáng mahahalagahán nang malaquí; condî bagcós magsábi na siyá,i, alípin na tantóng ualáng halagá pára nang áral nang áting Pañginóon: *con matupád*, aniyá, *ninyó ang lahát na ipinag-ótos sa inyo, inyóng uicain: mañgá alipin caming ualáng casaysáyan.*

Con gayón maguíguing duc-háng lobós ca at hubád, at macacapagsábi pára nang Profeta: *Tantóng nag-iisá acó, at* duc-hâ.

Dotapouá,t, ualáng lálong mayáman, lálong macapangyayári, lálong aliuálas na capáris nang táuong lumilihís sa saríling calooobán at sa lahát nang bágay, at magpacabábâ sa lahát.

CAPITULO 12.

Tongcól sa cabolósang dàan nang Santa Cruz.

1.º—Sa acalâ nang marámi ay matigás na uicà ito: *Tumángui ca sa iyó rin: pasanin mo ang Cruz mo, at somonód ca cay Jesus.*

Datapouá,t, lálong matigás na pequingán itóng hulíng hátol, ó sentencia.

Háyo cayó mangã tampalásan sa apúy na ualáng pagcatápus.

Ang na iíbig ngãyóng maquinig at tomupád sa hátol nang Cruz, doón ay hindì mangãngãmbá, na malapátan niyaóng hátol na icapapacasamâ magpacailán man.

Itóng tandâ nang Santa Cruz ay maquiquíta sa lángit, con parito

na ang Panğinóon na maghocóm.

Doón ang lahát na alípin nang Cruz, na sa búhay na itó,i, tumúlad cay Cristong napapácô, dodológ cay Cristong hocóm, ponô nang daquílang pananálig.

2.°—Ano,t, natatácot cang magdalá nang Cruz, na siyáng magdadalá sa iyó sa caharián nang Dios? Násana sa Cruz ang calouahatían, násana sa Cruz ang búhay, násana sa Cruz ang pag-aampóng lában sa caáuay.

Ang Cruz nagbíbigay nang ligáyang gáling sa lánğit, ang Cruz ay nagpapalacás sa calolouá, ang Cruz ay nacaca-alió sa lóob, násana sa Cruz ang ililínis nang lahát na caugalián, at sá Cruz macucúha ang matáas na cabanálan.

Ualáng cacamtáng calouahatían

ang caloloua, ualáng pananálig na magtatamó nang búhay na ualáng hangán, condî sa Cruz.

Magpasán ca ngâ nang Cruz mo, somonód ca cay Jesus, at magpapatóloy ca sa cahariían nang lángit.

Siyá,i, únang nagpasán nang Cruz, at namatáy sa Cruz, dáhil sa iyó, nang icaó namá,i, magpasán nang Cruz mo, at magnasâ cang mamatáy sa Cruz.

Sapagca,t, con macasáma ca niyá sa pagcamatáy, ay casáma ca namáng mabubúhay, at con macadámay ca sa cadalitaán, macaca-ábay ca namán niyá sa colouałhatían.

3.° — Tingnán mo,t, sa Cruz nacucúha ang tanáng cagalíngan, at násasa pagcamatáy ang lahát na cahambal-hambál: ualáng ibáng dáan sa pagcabúhay, at sa túnay na

pagcatiuasáy nang lóob; condî ang dáan nang Cruz, at ang paláguing pagpaparúsa sa saríli.

Saán mo mán ibíguing paroón, ay paroóng ca: hanápin mo ang lahát mong ninanásâ, at doón sa itáas ay ualá cang maquiquitang dáang lálong matáas, at díto sa ibabá,i, ualá cang macucúhang dáan na ualáng capang̃aníban; condî ang dáan nang Santa Cruz.

Hiagáy mo at ihandâ ang lahát na iyóng maisípan pára nang nasâ mo at acalâ; gayón ma,i, macacacúha ca rín nang hírap na titiisín sa ibíguin mo,t, sa hindî: cayá ng̃à may Cruz ca ríng dadalahín.

Marahil ay may dadamdamín cang saquít nang catauán, at con mínsa,i, dadatng̃án ca nang casucálan nang lóob.

4.º—Alipála,i, linilísang ca nang

Dios, alipála,i, pinaghahamac-hámac ca nang capouà táuo; at ang isá páng lálong casaquit-sáquit, icáo ri,t, di ibá ang madalás na nacacadalamhátì sa iyóng saríling lóob. Ualá na ñgáng ibáng paráan na macaligtás, ó macacúha nang icatitiuasáy; condî ang banál na pagtitiís, samantálang ipinagtatalagá iyán nang Dios.

Sapagca,t, íbig nang Dios na mag-áral ca nang pagbabatá na ualáng caalíuan, at puspús cang paalípin sa caniyá: ang saquít na dinadálità mo,i, lobós mong ipagpacabábâ.

Ualáng nagdarámdam sa púsô nang hírap ni Cristo, condî ang nacaránas na nang saquít sa caniyáng catauán.

Nalaláan ñgà ang Cruz, at saán ma,i, naghihintáy.

Hindî mo maiilágan sucdáng magtánan ca; sa pagca,t, saán ca mán paroó,i, dalá mo ang iyóng catauán, at saán ma,i, casáma mo rin.

Paitáas ca,t, paibabâ, lumabás ca,t, pumásoc, doó,t, dito,i, Cruz ang macacúcuha mo; at cailáñgan na magmatiísin ca, con íbig mong magcamít nang catiuasayán nang lóob, at maguíng dápat sa Coronang maloualhatî magpacailán mán.

5.º—Con cúsang magpasán ca nang Cruz, dadalhín ca,t, isasácdál nang Cruz sa ninasâ mong catapusán, at doón matatápus ang pagtitiís, na dito,i, ualáng pagcatápus.

Con mabigát sa lóob mo ang pagpasán nang Cruz, itó,i, lálong bumíbigat, at nadarágdagan ang

cabigatán nang pasán mo, na dî mangyáring di pasanín.

Con bitíuan mo ang isang Cruz, maniualâ ca,t, may ibáng macacahalili, at maráhil ay lálong matindí.

Nag-iísip cang umílag sa hindî nailágan nino mán.

¿Síno sa mañgá Santos ang díto sa mundó,i, hindî nagdalá nang Cruz, at dálitâ?

Si Jesucristo man na Pañginóon nátin, ay hindî naualán nang sáquit isáng horas man lámang, noóng nabubúhay pa díto sa lupà: cailáñgan, *na si Cristo,i, magdusa, at mobúhay ulî sa guitnâ nang mangá patáy, at buháy na pumásoc sa caloualhatián.*

¿Anó,t, nahánap ca nang ibáng dáan, na hindî ang calobosán na siyáng dáan, nang Santa Cruz?

7.º—Ang boóng búhay ni Cristo,i, tantóng Cruz at sáquit; sacâ icaó ay nahánap nang logód, at alió.

Namámalî ca, tantóng namámalî ca, con nahánap ca nang ibáng bágay na hindî pagtitiís nang hírap; sapagcá,t, ang boóng búhay na itó,i, ponô nang dálitâ, at nalilíbot nang maráming Cruz.

Ang lálong banál ay madalás na siyáng nagpapasán nang lálong mabibigát na Cruz, sa pagca,t, lálong pinatitindí nang caniyang pagca-íbig ang dúsa nang pagcapalayô niyá sa Dios.

8.º—Datapouá,t, ang ganitóng nagtitiís nang ibá,t, ibáng sáquit, ay hindî namán nagcucúlang nang caalíuan; sapagca,t, párang nadadampî nang caniyáng mangã dalirî ang mahalagáng búnga nang pinapasán niyáng Cruz.

Palibhása,i, con cúsang pinapasán itó, ay sa pag-ása sa tólong nang Dios tomitindí ang boóng cabigatán niyá.

At con gaáno ang panghihinâ nang láyao nang catauán na cúsang pinarúrusahan, ay gayón din namán ang pagsiglá nang calolouáng guinagantí, at quinacasíhan nang mahál na gracia.

Maráhil pa,i, lubháng nálacas ang lóob sa pagtitiís nang sáquit, at dálitâ, at nagnanásang macatúlad cay Cristong napapácô sa Cruz; cayâ hindì na disín íbig na maualà ang hírap at dúsang dinadamdám; sapagca,t, sumasampalatáya na siyá,i, lálong catotouaán nang Dios, con magtiís nang lálo,t, lálong mañgá casaquítan alang-álang sa Dios.

Itó,i, hindî sarîling cagalíñgan

nang táuo, condì biyáyâ ni Cristo, na macapangyayáring lubhâ, at nagpapalacás sa áting mahínang catauán: cayâ yaóng mangá saquít na dáti, at caraníuang iniilágan, at ipinangilábot nang úna; ngayón ay ninanasâ na, at hinahangád nang maníngas na lóob.

9.º—Hindì catotóbong hinguíl nang táuo ang magpasán nang Cruz, ang umíbig sa Cruz, ang magparúsa sa catauán, ang paalípin sa ibá, ang umayaó sa carangálan, ang magtiís nang pagalipustâ, ang umáyop sa sarili, at ang magnásang ayópin nang capouâ, ang magbatá nang tanáng capahamacán, at ang hindî paghahangád nang anománg caguinhauáhan díto sa mundó.

Alín man sa mangá bágay na iyá,i, ualâ cang macacayánan, con

titingnán mo ang iyóng saríling cahináan.

Ngúni,t, con umaásа ca sa tólong nang Dios, ay hohológang ca nang lángĩt nang siglá at lacás, at sa bálang ibíguin mo,i, tutupád ang mundó, at ang iyóng catauán.

Sa Diablo mang caáuay mo,i, hindî ca matatácot, con may balúti cang pagsampalatáya, at cong quinacalásag mo ang tandâ nang Santa Cruz.

10.—Humandâ ca ngâ párang isáng alíping mabaít at tapát na lóob ni Cristo, sa bayáning pagpasán nang Cruz nang iyóng Pangĩnóon na napapácô sa Cruz, dáhil sa pagca-íbig sa iyó.

Humandâ ca sa pagtitiís nang diláng casaquítan, at sari-sáring hírap sa búhay na itó; sapagca,t, sa alín mang calagáyan, ay sáquit

at hírap ang macacasáma mo, at siyá mong masosompongán saán ca mán magtagô.

Cailángan na itó ang mangyári; at ualáng dáang icatitiuasáy sa mangá sacunâ at dalamhatî, condì ang pagpapacatiís.

Inomín mo nang masayáng loób ang Cáliz nang áting Panginóon, con ibig mong maguing catóto ca niyá, at papagmanáhin nang caniyáng caloualhatián.

Ipabahalâ mo sa Dios ang mangá banál na caramdáman: itó,i, ipagcalóob niyá sa iyó, ó houág, áyon sa lálong magalingín niyá.

Datapouá,t, iláan mo ang iyóng lóob sa pagtitiís nang capighatián, at ipalagáy mong itó ang lálong banál na caramdáman; sapagca,t, hindì carapat-dápat na ipagcamít noóng daratnín táng loualhatì ang

mangá sáquit sa panahóng itó, cáhima,t, icáo lamáng ang magbatá nang lahát nang iyán.

11.—Con macasolóng-solóng ca sa dáang itó nang cabanálan, naminamatamís mo na at minamasaráp ang dalamhátî alang-álang cay Cristo; con gayón, acaláin mong iyán ang calagáyan mong lálong magalíng, sapagca,t, nacapásoc ca sa Paraiso, ó loualhatî díto sa lupâ.

Hangáng na bibigatáng ca nang pagtitiís, at nag-iísip cang umílag sa cahirápan, hindî mapapatiuasáy ang lóob mo; at saán ca mán paroón, ay hahabóling ca nang dalamhàtî.

12.—Con ihandâ mo ang iyóng lóob sa dápat mong asálin na pagtitiís at pagcamatáy, ay maguinháuang mapapalagáy ca, at mananatíli sa catiuasayán.

Ang casacdála,i, iyáquit ca sa icátlong lángit, pára ni San Pablo, itó,i, hindî mo rin icaliligtás sa pagbabatá nang casaquitan. *Aco,* uicâ ni Jesus, *ang magpapaháyag sa caniyá nang dilang sáquit na dápat niyáng tiisín alang-álang sa pangálang co.*

Con nag-aacálâ ca ngáng umíbig, at paalípin cay Jesus, dápat na magpacatiís ca.

Maguíng dápat ca nauáng magbatá nang montíng casaquítan alang-álang sa pangálan ni Jesus ¡laquí áyang caguinhauáhan nang lóob ang dadamdamín mo, laquíng catouáan nang mangá Santos nang Dios! ¡anóng galíng na halimbáuâ sa capouâ táuo!

Ang lahát a,y nagpupúri sa matiísin, cáhit bihirâ ang naiíbig magtiís.

Dápat disíng magbatá ca nang caontíng híirap alang-álang cay Cristo, yayámang marámi ang nagdadalitâ nang malalaquíng sacunâ alang-álang sa mundó.

Itó,i, paniualáan mo, na dápat cang mabúhay sa pagpatáy sa láyao nang iyóng catauán.

At ang lálong pumapatáy sa saríling caloobán, at láyao nang catauán, ay siyáng nagpapasimulâ nang lálong pagca-búhay sa Dios.

Sino ma,i, hindî macacatalastás nang mangá lamáng lángit; condì ang naiíbig magtiís nang mangá cadalamhatián alang-álang cay Cristo.

Ualáng lálong mahalagá sa matá nang Dios, at lálong macagagalíng sa iyó díto sa mundó, capára nang pagpapacatiís alang-álang cay Cristo.

Con papagpilíin ca dito sa dalauáng bágay, *alió, ó sáquit*, ay magalingín mong lalô disín na macapagtiis ca ng̃ sáquit alang-álang cay Cristo, at houág ang magdamdám nang maráming caalíuan; sa pagcá,t, con gayó,i, lálong matutuláran mo si Cristo, at ang búhay mo,i, macacapáris nang búhay nang mang̃á Santos.

Palibhása,i, ang áting mang̃á carapatán, at lálong galíng nang áting calagáyan, ay hindî sa pagdaramdám nang mang̃á caalíuan, at ligayang nacucúha; condî sa pagpapapacatiís nang mabibigát na sacuná, at cahirápan.

13.—Sa pagcá,t, con may roóng ibáng icagagalíng táyo na lalô sa pagpapapacatiís, ya ipinahayag disín sa átin ni Jesucristo sa uicâ at paquítang halimbáuà.

Ngúni,t, maliuánag na iniáral niyá sa mangá Discípulos, at sa lahát na nagnanásang somonód sa caniyá, at sinabi: *Ang naiíbig somonód sa áquin, ay tumanguí sa sarili, magpasán nang caniyáng Cruz, at somonód sa áquin.*

Con pacabasáhin ngâ at pagisip-isíping magalíng ang lahát nang iyán, itó ang cahuli-hulíhang masasábi: *cailàngan ná sa dàan nang maràming cadalitaán, ay lumacad táyo sa pagpàsoc sa caharian nang Dios.*

Catapusán nang icalauáng libro.

INDICE.

Pág.

Sa bumabása . . . . 3.
Nota del traductor. . . . . . . 6.

LIBRO PRIMERO.

MANGA HÁTOL NA ICAGAGALING NANG CALOLOUA.

Cap. 1.º Tongcól sa pagtúlad cay Cristo at pag-uaualáng halagá sa tanáng lamáng báyan. . 9.
— 2.º Tongcól sa mapacumbabáng damdám nang saríling lóob. . . . . 14.
— 3.º Tongcól sa áral nang catunáyan . . . . 19.
— 4.º Tongcól sa mangã cabaítan sa mangã gagauín.. . . 28.
— 5.º Tongcól sa pagbása nang Santong súlat.. . . . . . 30.

Pág.

— 6.° Tongcól sa pagnanásang ualáng húsay.. . . . . . . 33.
— 7.° Tongcól sa paglayô sa magdaràyang pananálig at capalaloán.. . . . . 35.
— 8.° Tongcól sa pag-ílag sa lábis na paquiquilagoyô . . 38.
— 9.° Tongcól sa pagtupád sa ótos at pagpapasácop . . . 41.
— 10. Tongcól sa pag-ilag sa pangánib nang catabilán. . 44.
— 11. Tongcól sa pagcacamít nang catiuasayán at pagpipílit nang lálong cabanálan . . . 47.
— 12. Tongcól sa pinaquiquinábang sa pagtitiís nang sáquit. 54.
— 13. Tongcól sa paglában sa màngá tocsó . . . . 57.
— 14. Tongcól sa pag-ílag sa ualáng uastóng panghihinalâ. 65.
— 15. Tongcól sa mangá caauaáng gauâ . . . . . . 68.
— 16. Tongcól sa pagtitiís nang mangá caculangán nang capouâ táuo . . . . 71.

Pág.

— 17. Tongcól sa pagca búhay sa Monasterio. . . . . . . 75.
— 18. Tongcól sa halimbauâ nang mangã́ Santos Padres. 78.
— 19. Tongcól sa mangã́ gagauín nang banál. . . . . . 84.
— 20. Tongcól sa pag-iisá at hindî pag-imíc. . . . . . . 92.
— 21. Tongcól sa capighatián nang púsô . . . . 101.
— 22. Tongcól sa pagninilaynílay nang cahirápan nang táuo. 108.
— 23. Tongcól sa pagninilaynílay nang camatáyan. . . 116.
— 24. Tongcól sa paghohocóm at parúsa sa mangã́ macasalánan 126.
— 25. Tongcól sa mapílit na pagpapacagalíng nang bóong búhay nátin . . . . 136.

LIBRO SEGUNDO.

HATOL TONGCÓL SA SÚCAT NANG CALOOBAN.

		Pág.
Cap. 1.°	Tongcól sa pañgongósap sa saríling lóob	149.
— 2.°	Tongcól sa mapacombabáng pagpapahinóhod . . .	159.
— 3.°	Tongcól sa táuong mabaít, at palagáy na lóob . .	162.
— 4.°	Tongcól sa malínis na lóob, at matouíd na pagbabantâ. .	166.
— 5.°	Tongcól sa pagninilay-nílay sa saríling lóob . . .	169.
— 6.°	Tongcól sa ligáya nang malínis na budhî.	173.
— 7.°	Tongcól sa pag-íbig cay Jesus na lalô sa lahát. . .	178.
— 8.°	Tongcól sa cauili-uíling paquiquipag-ibígan ni Jesus.	182.
— 9.°	Tongcól sa pagca-ualâ nang tanáng caalíuan. . .	188.
— 10.	Tongcól sa pagquilála sa biyayâ nang Dios.	198.
— 11.	Tongcól sa iilán lámang na maibiguín sa Cruz ni Cristo.	205.
— 12.	Tongcól sa cabulósang dáan nang Santa Cruz. . .	210.

DON LUIS REMEDIOS,

PRESBÍTERO, PREBENDADO DE ESTA SANTA IGLESIA CATEDRAL Y SECRETARIO DE CAMARA Y GOBIERNO DEL ARZOBISPADO DE MANILA ETC.

CERTIFICO: que á una instancia presentada por el Sr. Presbítero Doctor D. Vicente García, en solicitud de licencia de impresion, S. E. I. el Arzobispo mi Señor, se ha servido decretar lo siguiente:

Manila 15 de Noviembre de 1880.—Por las presentes y por lo que á Nos toca, concedemos la licencia necesaria para que se pueda imprimir la obra titulada: «*Imitacion de Cristo por Kempis*» traducida al idioma tagalo por el Doctor D. Vicente García, Presbítero Secular de este Arzobispado de Manila; en atencion á que de nuestra órden ha sido examinada, y segun la censura, no contiene cosa alguna contra el dogma católico y sana moral, antes bien su lectura será de mucho provecho espiritual para los fieles. Líbrese copia certificada de este decreto al interesado, y archívese original.—Fr. Pedro Arzobispo.—Por mandado de S. E. I. el Arzobispo mi Señor.—Luis Remedios, Secretario.

Y en cumplimiento del preinserto decreto, libro la presente certificacion en esta Secretaría de mi cargo, á quince de Noviembre de mil ochocientos ochenta.

Luis Remedios.

Timbre de propiedad.

Los ejemplares sin él serán perseguidos.